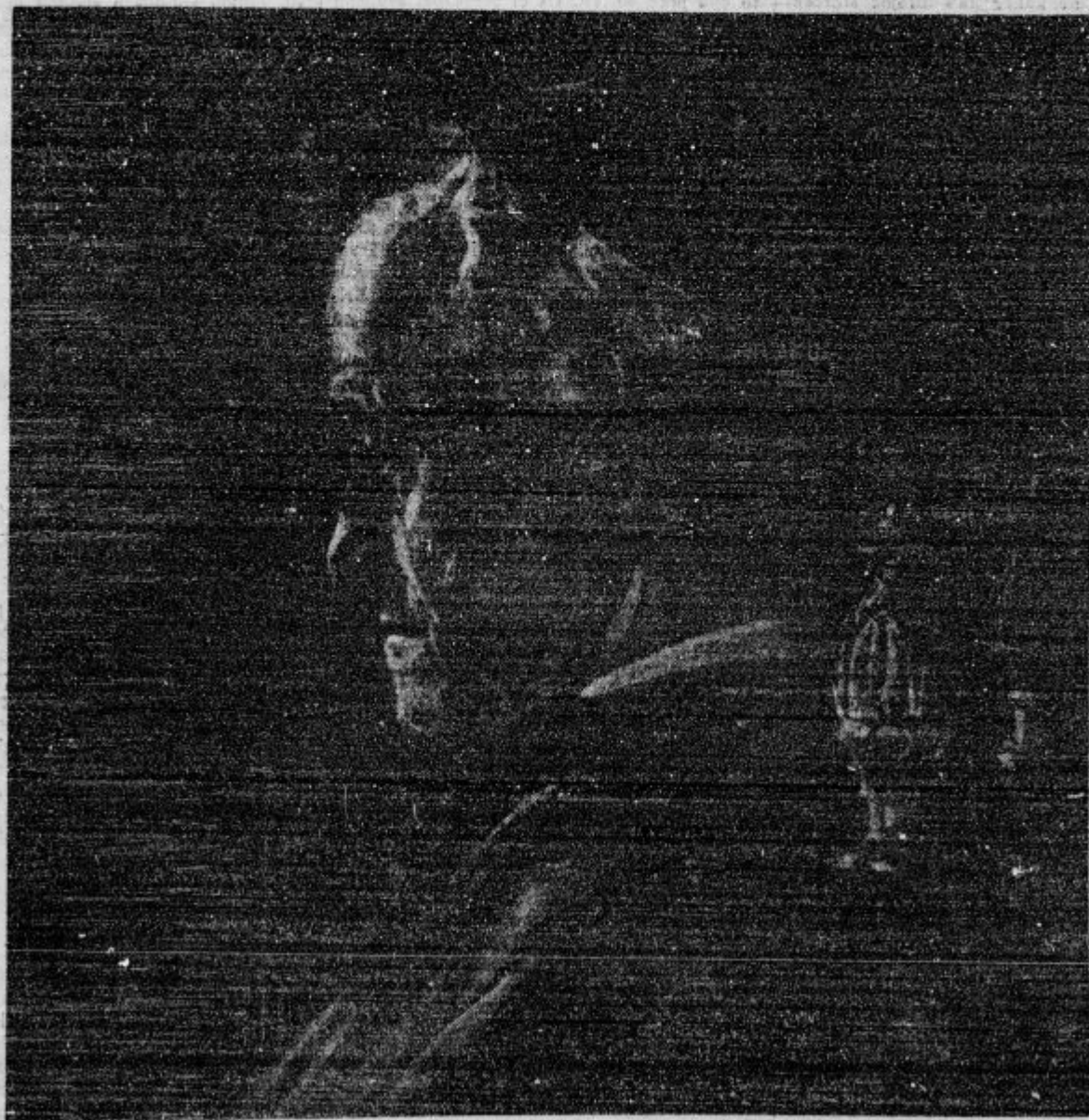

Posilna plačana v gotovini

Domoljub

V Ljubljani, 7. julija 1937

Leto 50 • Štev. 27

Umrl je naš narodni knez

Slovenska zemlja se je odela v črno žalost in bridko je zajokala. Izgubila je svojega največjega sina, svojega prvega narodnega kneza in vladiko dr. Antona Bonaventuro Jegliča. Vedeli smo, da pri njegovi visoki starosti bela čena vsak trenutek lahko konča njegovo življenje, vendar je vest o njegovi nenadni smrti vse silno pretresla. Komaj sta minila dva dneva, kar smo ga, 88 letnega starih, videli v Celju, vsega mladega, živahnega, navdušenega aredi tisočev slovenske katoliške mladine. Kako je vžgala njegova beseda! Kako je sleherno srce čutilo, da je res ves naš in mi vsi njegovil!

Rajni vladika je večkrat pravil, kako očitno ga je vodila božja Previdnost v najtežjih trenutkih življenja. Ista božja Previdnost je odločila, da se je veliki Jeglič poslovil od življenja na najlepši način, ki si ga moremo mišliti. Umrl je, ne kakor kak hirajoč starček, ampak kakor junak, ki do zadnjega trenutka stoji v bojnih vrstah in se zgrudi potem, ko je izvršil svojo veliko nalogo do konca. Veliki vladika se od svojega naroda, zlasti pa od mladine, ni mogel lepše posloviti, kot je to storil v Celju.

Nadžkof Jeglič je bil junak. 64 let je bil duhovnik, 40 let je nosil škofovsko mitro in 32 let je v najpogostejših razmerah vladal našo škofijo. Vsa ta leta so bila dolga doba nepretrgane junaške borbe za pravice in svetinje našega naroda.

Kdor hoče biti velik v očeh naroda, mora biti predvsem zmagovalec nad samim seboj. In to je veliki pokojnik bil. Njegovo življenje ni poznao brezdele. Naravnost x nadčloveškimi močmi je vsako uro porabil za resno delo. Šestkrat je prepotoval svojo škofijo in obiskal sleherno gorsko podružnico. Zora dneva ga je našla v spovednici in pozno v noč je prihajal iz nje. In koliko je prepričidal! Kako je znal svariti pred dušnimi in telesnimi nevarnostmi. Kako bodriti in navajati k dobremu. Za vsakogar je imel odprto srce in roko. Svoje premoženje je razdal do zadnjega vinarja in živec in dolgovi. Leto za letom je izdal temeljite knjige in pastirske liste, ki so zahtevali veliko študiranja. Vsaka dobra stvar je v škofu Jegliču dobila prijatelja in zagovornika. O vsakem vprašanju je hotel biti podrobno poučen. Kljub vsemu ogromnemu delu je pa vedno našel časa za molitev. Vsaj tri ure zjutraj in ena ura zvečer so bile vedno prihranjene za pogovor z Bogom v iskreni molitvi. Bil je mož dela in molitve, kar rodi duševne velikane in junake.

Veliki vladika je iskreno ljubil svoj slovenski narod. Sam je bil sin preproste kmečke družine in je zatorej dobro poznal vse dobre in slabe strani ljudstva. Kot cerkveni poglavar je vedel, da bo naš narod, stialkan od vseh strani in reven, vzdržal le, če bo celo njegovo življenje prepojeno z živim krščanstvom. Vse njegovo delo je bilo usmerjeno v to, da bi se krščanska verska načela mogla uveljaviti v vseh panogah našega javnega življenja. Kader je šlo za načela, je bil vladika Jeglič strog in neizprosčen. Kompromisov ni poznal. Brez oklevanja se je vedno postavil v prvo vrsto, kadar je bilo treba braniti narod proti komurkoli.

Mladina ima bodočnost vsakega naroda v svojih rokah. Zato je pokojnik posebno skrb posvečal vzgoji slovenske mladine, pa naj bo to po šolah, ali pa po društvi, potem ko ta mladina zapusti šolske klopi. Zlasti naše fante

je rad imel. Kako je z veseljem in ponosom gledal dolge vrste svojih fantov, ki so tolikokrat defilirali pred njim, kako jih je razumel in jim znal prav po kantovski govoriti.

Pa tudi druge stauove je rad imel in čutil z njimi, pa naj so bili inteligenti ali delavci, obrtniki ali kmetje. Vse je obsegala njegova očetovska ljubezen, vse je hotel osrečiti tu na zemlji in jih pripeljati h Kristusu.

On je ljubil sveto Cerkev. Dosegel je eno najvišjih cerkvenih dostojanstev in vreden je bil tega. Koliko je on storil za verski preporod našega naroda. Pogledimo le kongregacije in druge cerkvene družbe, kako so se začele in razmahale pod njegovim pastirovanjem. Bil je velik častilec presv. Rešnjega Telesa in ne majhna njegova zasluga je, da so danes naše obhajilne mise neprimerno bolj obiskane kakor so bile pred 40 leti. Da bi preskrbel svojemu narodu dovolj dobrih duhovnikov, je ustanovil prvo slovensko gimnazijo v Št. Vidu, ki je vzgojila že 25 rodov dijakov, ki so postali ali duhovniki ali inteligenti v različnih drugih poklicih, kjer v ogromni večini delajo čast zavodu, ki jih je vzgojil in velikemu ustanovitelju Jegliču. Glejte, veliki duhovnik!

In danes ga ni več med nami. Obmirovalo je njegovo očetovsko srce, ugasnil je njegov ljubeznivi pogled. Tisoči in tisoči ljudstva so se poslavljali od njega, ko je ležal na mrtvaškem odru v Ljubljani in nad 50.000 ljudi ga je kakor kralja spremilo k zadnjemu počitku k Sv. Križu. Tam sedaj veliki vladika počiva sredi med svojimi rajnimi duhovniki.

Toda on ni umrl, on živi! Kajti njegov duh bo ostal med nami. Njegov močni zgled, njegova beseda ne bodo pozabljene še v poznih rodovih. In on moli v nebesih za nas, za svoje ljudstvo, ki ga je tako ljubil.

Veliki vladika, ostani med nami za vedno!

Iz življenja nadškofa Jegliča

V skromnem kmečkem domu v gorenjskih Begunjah je 29. maja 1850 bil rojen naš veliki vladika in vodnik dr. Anton B. Jeglič. Že jeseni 1859 so starši poslali mladega in bistrega Antona v ljubljanske šole, kjer je dve leti kasneje prestopil v gimnazijo. Od leta 1862 do mature je bil Jeglič skozi gojenec Alojzijevejšča. Maturu z odliko je naredil 1869. Stopil je v ljubljansko semenišče ter bil 27. junija 1873 posvečen v mašnika. Takoj po tem je odšel na Dunaj v Augustinum in nadaljeval bogoslovne študije. Leta 1876 je prejel doktorsko diplomu, nakar je leto dni opravljal službo kazniškega dušnega pastirja v begunjski kaznišnici. Še isto leto je nastopil znanstveno potovanje po nemških univerzah, a leta 1878 je nekaj mesecev dopisjeval svoje študije v Rimu. Ko se je vrnil v Ljubljano, je postal tu podvodja semenišča in je poučeval tudi cerkveno zgodovino in pravo ter pozneje tudi dogmatiko.

Leta 1882 je postal kanonik v Sarajevu, kjer je bil najprej upravitelj stolne župnije, od leta 1890 dalje pa nadškofov generalni vikar. Za škofa siuntskega je bil posvečen leta 1897. V času svojega bivanja v Sarajevu je napisal mnogo člankov v hrvatskem jeziku. Sestavil je tudi vzgojeslovje za učitelje in učiteljske pripravničke. Čeprav je bil do skrajnosti zaposlen z delom v šoli, v spovednici, na prižnici, v pisarni in na

misijonskih potih, je kljub temu še vedno našel dovolj časa za živahno dopisovanje v liste. Posebno rad je pisal v sarajevski list »Vrhbosno«, ki mu je bil vsa leta najmarljivejši sodruznik ter mu prispeval članke bogoslovne vsebine. Pogosta je bila njegova pot na razne katoliške shode, o katerih je tudi obširno pisal. Ganljivo je bilo Jegličovo slovo iz Sarajeva, ki je v pravi luči pokazalo, kako je bil tudi med bosanskimi katoličani kot pravi oče.

Leta 1898 je postal ljubljanski knezoškof. Tu je pokazal še plodnejše delo. Organiziral je delovanje duhovnikov, med slovenskim narodom pa je veljal za prvega denarnega dobrotnika šolstva, za branitelja narodnih pravic ter za pisatelja verskih knjig. Oživil je škofijske sinode. Neumorno se je vedno zavzemal in priporočal misijonsko delo po župnijah, posebej Marijine družbe in uvedel vedno čaščenje Presvetege Rešnjega Telesa v škofiji. V »Škofijskem listu« je obravnaval najbolj perča dogmatska in moralna vprašanja. Bil je duša štirih velikih katoških shodov in velik prijatelj ter pospeševatelj orlovstva, Krščanske socialne zveze ter snovanja izobraževalnih društev. Njegovo veliko delo je posebno ustanovitev Zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu na Ljubljano leta 1903. To je bila prva čisto slovenska gimnazija, na katero je knezoškofijski zavod odločilno vplival, da so se zanj spisale vse srednješolske učne knjige v slovenskem jeziku. Škof dr. A. B. Jeglič je bil od leta 1905 do 1907 glavna opora tudi Janezu Ev. Kreka v njegovi borbi zoper tedanjega kranjskega deželnega predsednika za splošno in enako volilno pravico. V agitaciji za majniško deklaracijo je Jeglič povabil zastopnike vseh slovenskih strank, da so skupno z njim in s stolnimi kanoniki podpisali potrđilno izjavo. Ko so Italijani čim dalje bolj segali po slovenski zemlji, je škof dr. Jeglič odšel sam v Pariz in London, da pridobi tudi tam prijateljev svojemu narodu.

V trdem delu so se izčrpavale njegove telesne moči, čeprav je bil njegov duh še vedno prožen, bister in čil. Moral je dobiti za svojo pastirsko službo pomočnika, kar se je zgodilo 1. 1. 1929, ko je naš sedanjji vladika dr. Gregorij Rožman postal škof-pomočnik. Ze leto kasneje je škof dr. A. B. Jeglič sklenil prepustiti skrb nad svojo škofijo svojemu pomočniku in dne 1. julija se je poslovil od ljubljanske škofijske stolice. Preselil se je v Gornji grad, a svojega naroda ni pozabil, temveč je sledil vsakemu njegovemu utripu in vedno z bodrilno besedo podprl vsako delo v korist tako ljubljenske slovenskega naroda. Čez nekaj let je našel novo zatočišče v samostanu očetov cistercijanov v Stični. In tam je dihnila vanj smrt ter ga izrgala iz prvih vrst borcev za blagor in srečo vseh Slovencev.

Usodno jutro

V petek, dne 2. julija 1937 je v Stični v Gospodu zaspal vladika Slovencev, prevzvišeni gosp. nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič v 88. letu starosti. Kljub visokim letom, ki jih je preživel v delu za slavo in čast božjo med Slovenci in v skrbi za duhovni in zunanji blagor slovenskega naroda, je njegova smrt prišla nepričakovano. Še na praznik je prevzvišeni govoril tisočem in tisočem slovenskega naroda v Celju in se ves navdušen vrnil v svoje tiho bivašišče, samostan očetov cistercijancev v Stični. Oba zadnja dneva je bil prevzvišeni izredno vesel, živahen in čil, zato je njegovo nenadno slovo od zemeljskega življenja presenetilo vse,

zlasti pa samostansko družino v Stični, med katero je vesel o smrti visokega in dragega gosta udarila kakor strela. Domnevajo, da je prevzvišeni danes zjutraj vstal kakor ponavadi kmalu po četrty uri zjutraj. Začel se je oblačiti in potem pristopil k umikalniku, kjer se je pa takoj zgrudil na tla. Čez nekaj časa je stopil v sobico njegov strežnik, ki se mu je zdelo čudno, kako da ni prevzvišenega ob navadni uri maševat. Strežnik je gospoda nadškofa našel ležečega na tleh. Bil je na pol oblečen in še živ, kakor je mogel prestrašeni strežnik ugotoviti. Tekel je klicati samostansko družino. Prihiti so patri z opatom p. dr. Avguštinom Kostelcem in prevzvišenega položili na posteljo. Gospod opat mu je podelil odvezo in ga mazilil s poslednjim oljem. Samostanski avto je ta čas že odšel po zdravnika. Toda še preden je zdravnik prišel, je gospodu nadškofu nehalo biti srce in je mirno v Gospodu zaspal med molitvami zbrane samostanske družine. Zdravnik, ki je prihitel takoj na to, je mogel ugotoviti samo smrt, najbrž smrt zaradi kapli. Prevzvišenega so nato oblekli v škofovsko oblačilo in ga med slovesnimi obredi prenesli v samostansko cerkev, kjer so se začela slovesna opravila za pokoj njegove duše. Takoj, ko je prevzvišeni izdihnil, je p. Benedikt odšel s samostanskim avtomobilom v Ljubljano, da obvesti škofijski ordinariat o žalostnem dogodku. Ob pol 10. je prišla v Stično uradna komisija iz Litije, nakar so krsto s truplom pokojnega vladike naložili na avto pogrebnega zavoda in jo odpeljali v Ljubljano. Mrtvaški oder so pripravili v dvorani ljubljanske škofijske palače v drugem nadstropju, kjer je truplo pokojnega slovenskega nadškofa ležalo do pogreba.

Zadnje ure

Zadnji, ki je pokojnega vladiko videl in z njim govoril, je bil g. svetnik Golob, župnik iz Kostanjevice, ki je iskal zdravja v mirnem stiškem samostanu. Nadškof Jeglič je vedno z njim skupno obedoval in večerjal. Sinoči je to bilo poslednjikrat. Kako razigran je bil nadškof, pripoveduje g. svetnik Golob, kako dobre volje. Vedno in vedno so mu uhajale misli nazaj k taboru slovenskih fantov in mož v Celju. Le redkokdaj je dovolil, da bi po večerji posedela in pokramljala. To so bile izjeme za velike prilike. Sinoči se je to zgodilo. »Še malo posediva,

še malo posediva na to veselje«, je dejal pokojni nadškof. In posedela sta in kramljala o — Celju, o slovenskih fantih. In nadškof je pripovedoval, kako se je pripravil na mesec junij. Da je vedel, da bo to »hud mesec«, ker ga na vse slovesnosti vabijo, a ne vedo, kako utrudljivo da je to za njega. »Pa nič ne maram, pa nič ne maram«, je pripominjal, »trpeti je treba in moliti.« Pripovedoval je tudi, s kakšnim hrepenenjem je pričakoval celjskega tabora fantov in mož. Govoriti jim je hotel iz srca v srca. Govoriti tako, da jih bo razvel za veliko delo, ki jih čaka. »Pa tudi molil sem, da bi jim lepo in prav govoril!« Navedel je celo molitvico, ki si jo je sestavil sam za pripravo na celjski tabor. Glasi se:

»Ljubi Jezus, daj mi to moč, da bom mogel možem in fantom govoriti tako, da me bodo vsi razumeli, dobro razumeli, prav razumeli... in da jih bom vžgal.«

»In molitev res pomaga. Vsi so me razumeli. (Hvala Bogu! In navdušeni so bili!) Kaj ne, da so me razumeli,« je pripomnil, nato pa zopet govoril o razočanih fantov in mož, ki so se mimo njega valile in ki niti slutile niso, da se od njega poslavljajo v imenu vseh slovenskih fantov in mož.

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Soba v Stični, kjer je nadškof Jeglič umrl

(Foto J. Erjavce)

Beli menihi nesó krsto s dr. Jegličevim truplom v stiško baziliko

(Foto J. Erjavce)

Pripovedoval je tudi ganljiv dogodek s poti iz Celja nazaj proti Ljubljani. Srečali so malega fantka v narodni noši. Nadškof ga je nagovoril: »Ti fantek, tale klobuk boš pa meni dal!« Mali korajžni fantek pa mu odgovori: »Saj ga vam podarim!« »Pa ga le nisem vzel,« je pristavil veliki vladika in se nasmehnil. Zadnji njegov nasmeh.

Ko sta odkramljala, se je nadškof od svetnika poslovil z besedami: »Pa le počasi se slecite, da vas ne bo kaj prijelo!« (gospod svetnik boleha za srčno napako) in z ljubeznivim: »Lahko noč, lahko noč!« odšel v kapelico k večerni molitvi. Tudi svojemu zvestemu strežniku Jožji je voščil lahko noč in odšel. Potem ga nihče ni več videl živega.

Na njegovi delovni mizici ob oknu je ležalo odprto slovensko sveto pismo pri 15. poglavju prvega Pavlovega pisma na Korinčane, kjer apostol piše o vstajenju mrtvih. Ob njem je ležalo nemško sveto pismo, odprto pri II. poglavju Apostolskih dejanj, ob njem pa »Hojza za Kristusom«, odprta pri poglavju 25., kjer se Tomaž Kempčan govori o »firna pax cordis«

— o trdnem notranjem miru. Te knjige nam razodevajo, kaj je nadškof Jeglič delal potem, ko se je poslovil od svojih prijateljev ter šel v svoje zatišje, da ostane z Bogom — sam.

Popoldne se je, kakor vsak četrtek redno, izpovedal. »Vsak teden sem opravil spoved,« je pravil nekaj dni prej, »vsak teden. Zdi se mi, da sem se poravnal. Pa če bi še kaj bilo, bi rad povedal. Zelo rad bi povedal in poravnal.« To nam tudi pove, s kakšno dušo se je sinoči nadškof umaknil od ljudi in kako lepo je bilo srečanje z Bogom na pragu večnosti.

Ko je slutil, da prihaja smrt

Ravnatelj škofijskih pisarn, Jagodic, ki ga je na nadškofa vezala izredna ljubezen in ki je pokojnega vladiko tudi spremljal v Celje ter je prišel danes v Stično, da sprejme njegovo truplo in ga spremlja v Ljubljano, pripoveduje s solznimi očmi, kako silno srečen je Jeglič zapustil Celje, kako je večkrat ponavljal, da je to bil eden njegovih najbolj srečnih dni in kako se je v Ljubljani nazaj v Stično grede poslovil od njega z besedami: »V ponedeljek pa se vidimo v St. Vidu, v ponedeljek pa na svidenje!«

Nadškofov nečak France Jeglič, ki je tudi prhitelj v Stično, pravi, kako lepo je bilo, ko je dne 15. junija spremljal pokojnega vladiko na Brezje, kjer je pri Materi božji maševal, nato pa ves mladosten govoril o slovesnostih, ki se jih bo udeležil. Tudi v Slovenjgradec ga je mikalo, toda daljava se mu je zdela prevelika in njegov Jože mu je strogo odsvetoval, češ, da on ne prevzame nobene odgovornosti. Nečaku pa je Jeglič obljubil sliko svojega očeta, slonokoščeni križ in lepo baročno namizno uro. Toda, kot ča bi slutil, da se mu bliža zadnja ura, mu je uro prinesel s seboj v Ljubljano, ko je prišel dne 14. junija na njegov dom, češ da ne pozabim. Križ pa da bo že dobil po njegovi smrti. Na Brezjah so se dali slikati z vso Jegličovo družino in bo to eden najbolj dragocenih spominov na velikega sina, ki je izšel iz kmečke hiše v senci bazilike Marije na Brezjah.

Iz Celja sta nadškofa spremlila nazaj v Stično prof. dr. Anton Kovačič in dr. Voršič. Ko sta se poslavljala od njega, se je razvil stičniški opat: »Prihodnje leto Vas bomo pa zopet prosili, da pridete.« — »Na moj pogreb boste prišli, na moj pogreb!« — »Če pa Bog tako hoče, bomo pa na Vaš grob hodili molit.« — »Dobro, za to pa prisrčno prosim.« In res, celjski tabor ga ne bo več videl v svoji sredi, zato pa bo slovenski narod hodil na njegov grob molit zanj in za ideale, v sredi boja, za katere je padel.

Slovo ob mrtvaškem odru

Odkar je truplo nadškofa dr. Jegliča ležalo v ljubljanski škofijski palači na mrtvaškem odru, se je vse dni od zore do poznega večera ob njegovem mrtvaškem odru vrstila velikanska procesija ljudstva vseh slojev, ki je prihajala kropit pokojnikovo truplo ter pomoliti za njegovo dušo večni mir. Dočim je v petek zvečer škofijska palača za kropilce bila odprta do 11 zvečer, so jo v soboto zaradi priprav morali zapreti nekoliko poprej, vsled česar je moralo oditi mnogo sto ljudi, ki bi bili radi pomolili ob nadškofovi kreti ter se poslovili od njegovega mrtvega trupla. V nedeljo je bil potem naval toliko večji, ko so velikanske množice hotele priti k mrtvaškemu odru že ob pol šestih jutraj do 10 zvečer. To dni je bilo ob mrtvaškem odru najmanj 50.000 kropilcev, in bi jih bilo še mnogo tisoč več, ki bi bili vsi mogli noter.

Kraljevski pogreb velikega vladike

Zbor množic

Z vseh strani so prihajale v Ljubljano skupine in posamezniki, usmerjeni k središču mesta, toda ob vsem sinem navalu je vladal povsod čudovit red. V velikem krogu je bilo mesto zavarovano in ulice zaprte za vse motnje, na vseh straneh so vzorno čuvali, obveščali in pomagali, da je vsakdo lahko odšel na pravo mesto in kraj. Jutranji vlaki so privozili na kolodvor z ogromnim številom k pogrebu namenjenih, pripeljali so moše in fante, žene in dekleta vseh starosti in stanov, predvsem pa je prišlo kmetstvo ljudstvo in njegove kmetске matere, katerih ena je dala življenje tudi velikemu vladiki. Toliko je bilo potnikov, da je sleherni vink potreboval več vozov, kakor je to običajno. Kakor hudournih je prihajala množica skozi izhod na kolodvor in v svojih črnih oblačilih, s povitimi zastavami, s prapori in z znamenji svetinj hitela proti kraju, kjer je bil postavljen mrtvaški oder. To je bil le eden velikih tokov, ki se je valil k središču. Od vsespovod so vozili avtobusi, številni tovorni in osebni avtomobili, ki so prav tako pripeljali udeležence pogreba iz mnogih bližnjih in tudi daljnjih krajev ter jih razdelili po ljubljanskih ulicah, da se jo človek le stežka prebjal naprej. Med bizenjem motorjev pa se je ziral zvok zvončkov, s katerimi so številni kolezarji opozarjali nestrpne potnike k pažnji in previdnosti. Tako so se od ure do ure vse bolj polnile ljubljanske ulice z ljudstvom, vsi prostori so bili kmalu zavzeti, vse ceste so nosile ogromen tok ljudi, ki je nameraval v sprevod in ki se je postavil na pločnike k počastitvi velikega mrtliča. Ni slovenskega kraja, ki bi ta dan ne imel svojega predstavnika v Ljubljani, in tudi ni nobenega stanu in sloja, ki bi se bil izmaknil pogrebni svečanosti.

Prenos trupla v stolnico

Škofje, duhovščina in sorodstvo pod vodstvom ljubljanskega škofa dr. Rožmana, ki so mu asistirali stolni prošt Nadrah in kanoniki dr. Klinar, Vole, dr. Zupan in dr. Zerjav in kot vrhovni ceremonijar ravnatelj Jagodic, podali v dvorano, kjer so opravili predpisane obredne molitve. Nato so težko hrastovo kredo, v kateri bo ležalo shranjeno Jegličovo truplo, pokrili in zapečatili. Ko so jo dvignili bogoslovci, je šlo med prisotnimi tihob tihonje. Kaj ne bil Vladika, ki je gospodaril v tem dvoranu celih 32 let, od tukaj dajal svoje ognjevitte pobude, od tukaj preoblikoval in promajljal obraz in duše slovenskega naroda, od tukaj pošiljal svoje ognjevitte klice k borbenemu življenju in od tukaj s svojo molitvijo vodil in vladal milijonski slovenski narod, ta častitljivi moč je zadnjikrat zapuščal hišo svojega delovanja. Spremljali so ga bogoslovci, duhovščina, stolni kapitelj z gosti, poslanimi od raznih drugih kapitelj, infurirani prošti in opati, ter v pretresljivo dolgi vrsti 12 nadškofov in škofov v žalnih cerkv. obliekah. Za njimi ljubljanski škof z asistenco in končno hrastova kreta z vsemi telesnimi ostanki, ki so ostali še od Jegliča, odkar se je njegov duh preselil v večnost ter postal skupna last vsega naroda. Ob kreti dve vrsti bogoslovcev in slovenski fantje v krojih fantovskih odevkov. Na koncu številni sorodniki. To je bilo zadnje spremitvo, skromno, a v svoj svoboj akromozni veličastno, ki je Jegliča spremlilo iz njegove hiše, da zadnjikrat obišče svojo stolnico. Počasi se je pomikal sprevod proti stolnici. Zamolklo je donel veliki zvon ev. Nikolaja, žalostno so se okrog njegovega glasu lovili glasovi zvonov ljubljanskih cerkva, ter oddajali znamenje naprej po deželi, od cerkve do cerkve, ko da bi bila vsa Slovenija ena sama velika stolnica, v kateri se slovenski kmet poslavlja od svojega naroda.

„Miserere“

32 let je ljubljanska stolnica sprejemala Jegliča ob vsiakojčo voselem petju »Ecce sacerdos magnus« — »Glej, veliki duhovnik prihaja!« — 32 let so mu bučale nasproti v veličastnih akordih stolniške orgle, ki so spremljale ta čudoviti popozdrav, s katerim cerkev sprejema svoje škofo, kadar prihajajo k veliki daritvi. Narod pa je kleče na obeh straneh sprejel njegov blagoslov. Danes, ko je prihajal v svojo prestolno cerkev zadnjikrat, je bila slika popolnoma druga. Od velikim vhodnem portalu je zatrepetala melodija

paalma »Miserere«, ki so jo pretresljivo peli ljubljanski bogoslovci in ki je poveljujoče planila gor po ladi, kjer so sedeli predstavniki države in slovenskega naroda, da je postalo hladno okrog ev.

Sveta maša

Med tem se je pri glavnem oltarju začelo sv. opravilo za pokojnim nadškofom. Sv. maša je služil papeški nuncij Hermenegild Pelegrinetti ob asistenci stolnega prošta Ignacija Nagraba kot presbiterja asistensa, stolnih kanonikov dr. Zupana in dr. Zerjava, ki sta bila diakon in subdiakon, kanonikov Vole in dr. Klinarja, ki sta bila častna diakona, ravnatelja Jagodica kot glavnega ceremonijarja ter 10 bogoslovcev.

Škofje in prelati

Škofje in kanoniki so zasedli kapiteljske klopi, ki so v polkrogu razvrščene za glavnim oltarjem. Prisotni so bili naslednji cerkveni dostojanstveniki: gorški nadškof Karel Margotti, belgrajski nadškof dr. Ujčič, zagrebški pomožni nadškof dr. Alojzij Štepinac, celovški knezoškof dr. Adam Heffer s pomožnim škofom dr. Rohrachherjem, djakovaški škof dr. Akšamovič, subotički škof dr. Budanovič, krški škof dr. Srebrnič, škopljanski škof dr. Gnidovec, senjski škof dr. Burič, mariborski škof dr. Tomažič. Pridružil se jim je med sv. mašo še ljubljanski škof dr. Rožman. K škofom so prisledli še stedeči infurirani cerkveni dostojanstveniki: stičniški opat dr. Kostelec, rajhenburški opat oče Epale, novomeški prošt Cerin in konjiški arhidiakon Tovornik. Klopi pred škofovskimi sedeži pa so zasedli kanoniki stolnega kapitlja ljubljanskega, nadalje zastopniki mariborskega stolnega kapitlja: stolni prošt dr. Maks Vraber, dekan dr. Cukala in kanonik msgr. Umek, kanonik celovškega stolnega kapitlja dr. Blümel, nadalje generalni vikar djakovaške škofije prelat Sokol, zastopnik sarajevskega nadškofa prelat dr. Alaupovič, kanonik dr. J. Krmičič kot zastopnik hvarskega škofa Pušica, prelat dr. Grivec, zastopnika novomeškega kapitlja, kanonik Šebek in kanonik Kek.

Med sveto mašo je stolni pevski zbor pod vodstvom stolnega dekana dr. Kimovca — msgr. Premrl je spremljal na orglah — sijajno in pretresljivo pel Kochov Requiem, tako, da je bila cerkev med svetimi obredi večkrat od veličastnosti te skladbe, ki so jo pevali podajali z vsem sreem, naravnost prevzeta.

Ko je bila maša končana, je stopil na prižnico v polnem žalnem škofijakem ornatu lavantinski knezoškof dr. Tomažič, da vtisne vzbrait predstavnikom države in slovenskega naroda lik velikega pokojnika.

Štiri absolucije

Po končani pridigi so se poleg papeškega nuncija nadškofa Pelegrinettija, ki je zopet prevzel vodstvo obredov, dvignili belgrajski nadškof dr. Ujčič, ljubljanski škof dr. Rožman, škopljanski škof dr. Gnidovec in krški škof dr. Srebrnič ter pristopili h katefalku, da opravijo veličastno resnoben obred štirih absolucij, ki jih cerkveni obrednik predpisuje za pokop svojih najvišjih dostojanstvenikov.

Slovo od stolnice

Proti polnjenju uri so škofje končali z absolucijami. Pristopil je ves ostali episkopal in se uvrstil v sprevod, ki naj pokojnikove ostanke pospremlja na zadnje počivališče. Zvonj cerkve se je začel razvrščati velikanski pogrební spreved slovenskega ljudstva.

Žalni sprevod

Ob 10.40 so prenesli kredo s truplom pokojnega dr. Jegliča, na kateri je bila bala mitra in križ, iz stolnice na prostor med stolnico in škofijo. Ob izhodu od škofije pa do vogala Stritarjeve ulice so se zbrali nuncij Pelegrinetti, jugoslovanski in in-

zemski škofje ter okoli 700 duhovščine iz ljubljanske, lavantinske ter drugih škofij. Okoli pol 11, v času, ko je še trajala služba božja v stolnici, pa je že defilirala mimo stolnice in nekoliko pozneje mimo krate s pokojnim vladiko veličasten spreved, ki ga je otvoril križ.

Ko se je vrnil mimo stolnice in škofije spreved je imel ljubljanski župan dr. Adlešič ob navzočnosti episkopata in odličnikov poslovljni govor od nadškofa, ki je bil ljubljanski častni meščan.

Pred stolnico so se zbrali člani vseh pevskih društev v Ljubljani, ki so zapeli ob prenosu trupla iz stolnice Jelenovo »Ušliš nas Gospod« pod vodstvom dr. Ant. Dolinarja, po županovem govoru pa so združeni zbori zapeli Prelovcovo »Poljana tožle, ki jo je vodil skladatelj Zorko Prelovec sam.

Za križem je šlo šest fanfaristov Prosvetne zveze, ki so igrali turobno melodije. Sledili so križarji s svojimi grbi in prapori. Praporčkov je bilo 45 dekliških, mala klarice z venčki na glavi pa so nosile 44 praporčkov. Križarjev in klaric je bilo v sprevedu nad 250. Ljubek je bil pogled na naslednjo skupino 36 klaric v belih oblekah in z venčki na glavi, prav tako ljubek pogled na učenske Lichtenturnovega zavoda, ki so bile tudi belo oblečene. 90 deklic je imelo rožnate vence na glavi, v sprevedu pa je šla vsa velika mladina tega zavoda. Marjanišče je postalo veliko četo dečkov, oblečenih v modro, katerim so sledili drugi učenci zavoda, oblečeni v praznične obleke. Sledila je močna skupina gospodinjstke šole v Marjanišču.

Za to glavo spreveda, ki jo je sestavljala nežna mladina, je prihajal mogočen val slovenskega gasilstva pod vodstvom tehničnega referenta inž. Dolenca ter drugih funkcionarjev. Na čelu so nosili 31 gasilskih zastav ovitih v črno. Njim je sledila vojaška godba pod vodstvom g. dirigenta Dragoljuba Živanoviča. V strnjenih vrstah pa so nato prihajale struno discipline čete gasilcev, nekaj nad 500 po številu. Skupina bojevnikov je sledila gasilcem pod vodstvom svojega predsednika g. Rateja. Omeniti moramo, da je bojovniška skupina bila zastopana tudi v drugih skupinah. Veliko izredno številno skupino poštarjev je vodil predsednik g. Penke. Za njim je šla poštarška godba, nato pa 80 poštarjev v prazničnih krojih.

Kmetiška zveza je bila zastopana z vsem svojim odborom in s številnim članstvom. Impozantna je bila udeležba katoliških učiteljev in učiteljic, včlanjenih v Slomškovi družbi. Nad 250 zavednih slovenskih vzgojiteljev je počastilo na ta način spomin največjega slovenskega učitelja sodobnosti — dr. A. B. Jegliča. Tudi obrtniki in rokodelci, katerim je bil pokojnik velik pokrovitelj in podpornik, niso hoteli manjkati. Na pogreb so prišli s 4 prapori rokodelskih in obrtniških društev, med temi tudi s praporom rokodelskega društva v Ljubljani. Članov je korakalo v sprevedu 140.

Obrtnikom so se pridružili krščanski delavci. Stare katoliške socialne borce, združene v Jugoslovanski strokovni zvezi je vodil g. Gostinčar, minister v p. in nekdanji soborec dr. Jegliča. Z g. ministrom Gostinčarjem je šlo načelstvo Jugoslovanske strokovne zveze ter okoli 300 članstva. Minister Gostinčar se je udeležil pogreba tudi kot osebni prijatelj pokojnega nadškofa, saj sta oba vneto delala za napredek slovenskega delavstva. Številno močna je bila tudi skupina Zveze združenih delavcev in prijateljske organizacije zasebnih nameštencev. Vodili so jih odborniki z g. predsednikom Prežljem, Peršnikom in drugimi na čelu.

Mogočen je bil nastop Marjinih družb. Najprej so šli moški, ki so nosili 15 zastav, nato Marjini vrtec s 8 praporčki, ki so jih nosili dečki, gojenke uršulink pa tri praporčke. Ženske družbe so nesle nato 22 zastav ob ogromnem spremstvu članic iz ljubljanske škofije. Za njimi so šle zopet Marjine družbe iz lavantinske in drugih škofij s 33 zastavami, prav tako v velikem spremstvu.

Tretji red sv. Frančiška je korakal za Marjinih družbami, ki jih je vodila redovna zastava, na kar je sledil tretji red ženskih članic. Skupina Marjinih družb in Tretjega reda je sama šla v sprevedu nad 2000 oseb. Zelo lepo skupino je nudila Salezijanska mladina z salezijansko godbo, ki je šla nad 200 članov.

Dijakška kongregacija je so v spremstvu nosile 11 kranjih zastav. Okoli 50 osmošolcev je bilo enotno oblečenih v bele srajce in tenne hlače, za temi pa šlo okoli 150 ljubljanskih in okoliških eredejšolcev. Dijakinje so nesle lep venec z napisom: »Planiški pozdrav — K. A. dekliškega krojka z »Zingarič«. Nato so dijakinje nesle nov prapor, za katerimi so se razvrstile članice v velikem številu. Lep dekliški venec je imel napis: »Svojemu knezu — dijakinje Poljane«. Članice bivšega Orla z Jesenic so se v sprevedu udeležile s svojo za-

ELIDA

— radi blagega učinka prava polepševalna sredstva

ELIDA MILO *Favorit*
 Že deset let ljubljenc vsake lepe žene

slavo. Sploh je bila udeležba Jeseničanov pri pogrebu nad vse častna, tako v skupinah posameznih organizacij, kakor tudi v zastopstvu. Dober del jeseniškega delavstva se je udeležil žalnega spreveda tudi v gasilskih krojih kot člani tovarniške čete KID.

Mogočen je bil nastop Celjske podzveze dekliških krožkov. Na čelu so nosila dekleta krasen venec z napisom: »Velikemu voditelju — dekliška podzveza Celjev. V tej skupini je korakalo nad 300 deklet.

Za celjskimi dekleti so naši fantje nosili 25 častitljivih praporov bivših orlovskih društev, nato pa so fantje v kroju fantovskih odsekov nosili še 19 zastav. Sledila je godba »Sloga«.

Pod vodstvom načelstva fantovskih odsekov z dr. Zitkom na čelu je korakalo nad 350 slovenskih fantov, od teh 150 v svojih lepih novih krojih.

Slovenska prosvetna društva so poslala na povelja na pogreb dr. Jegliča iz vseh krajev močne deputacije. Na čelu odposlanstva so šli odborniki P. Z. s predsednikom dr. Lukmanom, nato pa zastava Prosvetne zveze iz Ljubljane ter 40 zastav prosvetnih društev z dežele.

Ginljiv je bil napis na vencu: »Ne klonimo, kot nisi klonil Tita — Slovensko prosvetno društvo v Kočevju«. Ta venec je bil sestavljen iz smrekovih vejic in sicer od tiste smreke, pod katero je dr. Jeglič zadnjic pri svojem obisku v Kočevju počival. Kočevski Slovenci so s tem vncem in z močno deputacijo pokazali svojo hvaležnost dr. Jegliču, ki jih je vedno štiti.

Nad 150 ljubljanskih pevcev je šlo pod vodstvom predsednika Hubadove župe dr. Sviglja, pevovodje »Ljubljane« dr. Dolinarja, pevovodje gosp. Prelovcu in pevovodje g. Ventorinija v sprevedu. Pred pevako skupino so zastavonoše nosili zastave »Ljubljane«, »Ljubljanskega Zvona« in »Slavca«.

Pod vodstvom svojega ravnateljstva in poslovnih je sledila številna skupina odbora ter uradnih »Vzajemne zavarovalnice« ter je tako prijetno počastila spomin soustanovitelja in pokrovitelja, našega združnega zavarovalca.

V imenu Katoliškega tiskovnega društva ter vsa katoliškega tiska v Sloveniji, so se udeležili pogreba predsednik dr. Pečjak, tajnik duh. sv. Čadež, ravnatelj Karel Čeč ter načelniki in predstojniki vseh katoliških tiskovnih podjetij skupno s vsem uslužbenstvom, kolikor ni bilo nujno zaposlenega.

Za sprevedom so šli nato člani »Slovenskega katoliškega Akademikega staretinstva« s svojim predsednikom veseč profesorjem dr. V. Koroščem.

Profesorski zbor z ravnateljem dr. Breznikom na čelu in pa dijaštvo škofijskih zavodov v št. Vidu

je šlo korporativno pred kredo, enako pa tudi množica bivših gojencev šentvidskih zavodov, ki so včlanjeni v društvu »Jegličevcev«. Bilo jih je nad 200. Šli so tudi vsi uslužbenci škofijskih zavodov in pa uslužbenci nekaterih škofijskih ustanov.

Begunjska župnija, rojstna župnija dr. Jegliča, je bila zastopana po velikem številu svojih župljanov, ki so prišli z zastavo svojega prosvetnega društva.

Poleg vencev, ki smo jih že omenili, moramo navesti še kranji venec Vzajemne zavarovalnice ter vence raznih drugih ustanov in organizacij. Fantovski in dekliški odseki so bili zelo poštvovalni ter so nosili najlepše vence, drugi pa so bili naloženi na poseben voz.

Za nosilci vencev je nato prihajala dolga vrsta duhovščine. In sicer najprej bogoslovci, nato duhovniki, pevski zbor ljubljanskih bogoslovcev in kočno kanoniki, prelati, opati in škofje, ki smo jih našli že s predaj. Pogrebni spreved je vodil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci kanonikov dr. Zerjava in dr. Zupana.

Mrtvaški voz s kredo je vlekel 6 konj. Ob krsti je šlo častno spremstvo in sicer slovenski fantje v kroju in bogoslovci, ki so nosili svetilke.

Prvi za kredo so bili sorodniki, med temi p. Prežeren, generalni asistent Jezusove družbe iz Rima, pokojnikov netek. Za sprevedom so šli: zastopnik Nj. Vel. kralja, div. gen. Tonič, nato zastopniki vlade notranji minister dr. Ant. Korošec, godzni in rudarski minister Djuro Jankovič in minister dr. M. Krek, nato ban dr. Marko Natlačen in podban dr. Stanko Majcen.

Za zastopniki dvora in vlade so šli predstavniki domačih oblasti, dalje mestni poveljniki general Popadič, predsednik apelacijskega sodišča dr. Golja, zastopniki Narodne skupščine poslanec dr. Vebič, Markič in dr. Kece, zastopniki senata Hribar, Gregorin, Jurij Kotar in Kukuljovič, Sakcinski, vsi ljubljanski konzuli, rektor univerze dr. Rado Kušej s številnimi univerzitetnimi profesorji in dekani fakultet, predstojniki cerkvenih redov, mestni župani: Ljubljane dr. Adlešič, Maribora dr. Juvan, Celja dr. Mihelič, Ptuja dr. Remec, Kranja g. Cesen, Novega mesta namesto zadržanega župana g. Franc Pelko ml. Ogromna je bila množica slovenskih podeželskih županov in občinskih odbornikov, kakšnih 700 po številu, ki so šli za kredo pokojnega slovenskega vladike.

Krasen je bil pogled na okoli 500 usmiljenih šolskih sester in sester sv. Križa, ki so šle za pogrebom in so tvorile zadnjo formacijo v sprevedu. Za njim so je razvrstilo ostalo občinstvo, ki je zaključilo pogrebni spreved.

„Vzemi zemlja, kar je tvojega...“

Na pokopališču pri Sv. Križu čaka odprta grobnica. Kakor večni dom, iz katerega ni povratka v naš svet. Iz tega doma je pot samo v drugi svet, ki je živim očem zaprt in ki ne potrebuje vrat za izhod. Nad grobnico stoji velik križ iz črnega kamna, na njem Kristus, pa ne mrtev. Ta Kristus živi iz vekov v veke. Desno ima še pri-trjeno na križ, prestol učlovečenega Boga, na katerem je v smrti zmagal, z levico pa vabi v črni mrak, ki po njem ni več straha. Prijeten dom je, v katerem »strani ne buči vihars«, dom, na katerega ni bilo mogoče napisati drugega kakor: »Sacerdotes Christi in pace — duhovniki Kristusuovi in miru«. Grobnica z globoko jamo čaka in Kristus vabi e križa...

Ko je šla ura že na dvanajet, se je iz mesta prikazal prvi del spreveda. Za njim pa se je vila dolga procesija brez konca. V zvniku pri Sv. Križu so se oglasili zvonovi in ubrano vabili novega gosta, ki je v spremstvu tisočev in tisočev slovensko prihajal na božjo njivo, med verne dušice, da bi se odpočil od svojega truda. — Spreved se je vil iz mesta kakor da mu ni konca. Prvi del je prišel na pokopališče ob 12.15. Ob grobnici je šla vsa množica samo mimo, potem pa takoj naprej po glavni cesti pokopališča k nasprotnemu izhodu, kjer se je razdeljevala v dva velika pramena in po zunanjih straneh pokopališča prihajala nazaj pred vhod, kjer se je zlivala v razdeljeno živo morja, skozi katero se je pomikal mimo grobnice, pa je

bilo na pokopališču vedno dovolj prostora in ljudje tudi po grobeli in pokopaliških nasadih niso stali. Vse je teklo v najlepšem redu in zbrano, le molitev rožnega venca in zvonjenje je motilo tišino pokopališča. Vsi v sprevedu so spoštljivo ogledovali zadnji dom velikega pokojnika, potem pa takoj brez postanka po navodilih rediteljev nadaljevali svojo pot. Tako se je mimo grobnice v najlepšem redu pomikala desetstičočava množica, otroci, starčki, mlada dekleta in priletne žene, delavci, kmetje, dijaki, akademiki, uradniki, izobraženci — vsi so hoteli velikega škofa spremiti na zadnji dom, da bi on, ki je vse svoje življenje preživel sredi borbe, ne šel sam med naše rajnike. Zastave so se v dolgi vrsti razpostavile po poti, ki teče za grobnico in tako tvorile živo ozadje celotni sliki.

Ob 1.20 je ta dolgi eprevod, ki je tekel mimo grobnice kakor urejen potok, pripeljal s seboj krsto s truplom, ki je edino še ostalo naši zemlji, ko se se oživljajoči duh poslovil. Izpred pokopališča do grobnice so nosili krsto bogoslovci, pred njimi pa je stopala dolga vrsta duhovnikov in redovnikov, ki so se razpostavili okrog grobnice in tako stregli zadnjo stražo svojemu škofu, ki je bil njim predstojnik vsemu narodu pa vez s Kristusovo Cerkvijo. Neposredno pred krsto je stopal pevski zbor bogoslovcev, ki je pel obredne žalostinke. Za krsto pa se je vila nepregledna množica, ki niti na pokopališče ni mogla.

Ko so krsto položili v grobnico, je naslednik velikega pokojnika ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman stopil z asistenco pred odprti grob in ob sodelovanju okoli stoječih škofov in duhovnikov opravil obredne molitve.

Ko smo se tako molče poslavljali od nezmagane borca, ki je mirno počival v krsti v dnu jame, je stopil k odprtemu grobu voditelj slovenskega naroda in notranji minister dr. Anton Korošec in se v imenu kraljevske vlade z naslednjimi besedami poslovil od velikega pokojnika:

Naš veliki vladika

Kraljevska vlada mi je naložila tužno dolžnost, da vzamem v njenem imenu zadnje slovo od Tebe, veliki naš vladika. Zdravna v globoki boli z vsem narodom, je zastopana tukaj s tremi člani, da izkaže zadnjo čast velikemu preporoditelju, vzgojitelju, velikemu patriotu, velikemu Slovcem, velikemu Jngoslovancu.

Zadnjo čast izkasujemo moži, ki je izpolnil do zadnjega svoje življenje, ki je bilo poslanstvo. Moži, ki se je dal svojemu ljudstvu prav vsega, do poslednjega diha. Izreden je bil ta moži.

Pol stoletja po rojstvu Antona Martina Slomška se je rodil Jeglič. Na pol stoletja eden! Vladika Anton Martin Slomšek je bil najstarejša posebnost slovenskega narodnega genija. Skladen značaj, v katerem so se harmonično družile vse duševne in telesne vrline njegovega rodu, širok vsostranski, vzgojitelj, pisatelj, preporodi-

Nadškof Jeglič na mrtvaškem odru

telj, voditelj. Tudi Jeglič je bil tak. Samo da so v nebo kipeče gore vtisnile Jegličevemu značaju tiste silne poteze njegove neupogljive odločnosti in borbenosti. Borec do zadnjega! V 88. letu svojega življenja je štiri dni pred svojo smrtjo s tako plametečim ognjem navduševal mladino, da so njegove besede prešinjale vse tisoče sbranih moži in fantov!

Na pol stoletja eden! V najtežjem času je bil svojemu narodu Mozes. Ako se ne bi bil on postavil pred 26. leti z vso silo in vso avtoriteto za osvobodilno gibanje, težko da bi bil narod ustvaril svoj nacionalni ideal. Duhovni vodja naroda, njegov vzgojitelj, njegov preporoditelj, je v odločilnih trenutkih, kadar je slo za biti ali nebiti vsega naroda, stopil na čelo narodnemu gibanju: vedno neupogljiv, odločen, jasev in breakompromisen.

Njegov lik je tako visok in svetel, njegov pomen tako sekularen, njegovo življenjsko delo tako veliko, da bo moral zajeti vso novejšo domačo zgodovino, kdor bo hotel zadostno očrtati in pravično oceniti delo tega poslanca božjega.

Oh njegovem grobu ne plakamo. Iz zemeljske posode se je preselil njegov svetli duh k svojemu Stvarniku, kjer bo bdel nad svojim rodom. Svoj zemski spomenik si je izklesal sam. Ne enega. Mnogo.

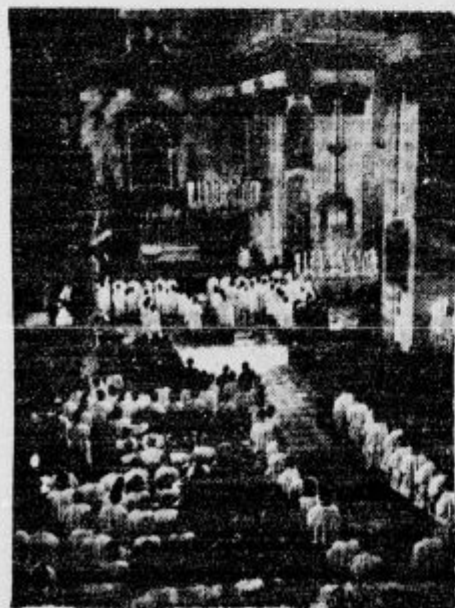
V imenu kraljevske vlade — v imenu vsega naroda: hvala in slava Ti! Slava! e

To je bil zadnji vidni stik med dr. Jegličem in dr. Korošcem! Koliko naporov sta skupno nosila, kakšne borbe vodila, koliko smrtnih sovražnikov in do smrti vdanih prijateljev sta imela! Danes je to tesno sodelovanje zaključeno, vladika dr. Jeglič je dopolnil svoje delo, odslej bo z mirnejšega sveta bdel nad svojim rodom. Govor dr. Korošca je vna po pokopališču in pred njim razpostavljena množica zbrano poslušala in se slovesno pridružila njegovi zadnji besedi: Slava. Trikratni »Slava!« je težko odmeval med kamenitimi spomeniki. Pa to ni bila beseda mode, ki pride, ker je bila morda na programu, to je bil klic dolžnosti. Vse nas je presunilo, ko smo stali ob odprtem grobu in se šele tu prav zavedli, da dr. Jegliča čez nekaj trenutkov ne bo nič več med nami. Prej je bilo še truplo, je bil mrtvaški oder in smo še lahko rekli: dr. Jeglič na mrtvaškem odru, sedaj pa se vse zemeljsko zaključuje in reči bomo morali: grob dr. Jegliča. V tem trenutku

smo začutili, da smo rajnkemu veliko dolžni in smo pritaženo kakor eden v množici rekli: »Slava!« Več mu sedaj iz lastnih moči ne moremo dati, zato smo v tej besedi objubili, da bomo skrbeli, da bo njegov spomin med nami slavljen.

Zadnje slovo

H grobu je stopil apostolski nuncij Pelegrinetti in trikrat vrgel prst na krsto. Za njim so stopali ostali odličniki in zadajkrat izrazili spoštovanje velikemu pokojniku. Pristopil je zastopnik kralja general Tonič, za njim notranji minister dr. Korošec, minister dr. Krek, ban dr. Natlačen, ljubljanski župan dr. Adlešič, dolga vrsta

Pogled po stolnici med govorom škofa dr. Tomaziča po maši zadušnici

Dolgi spreved duhovščine gre čez trimostje in Marijin trg.

KAJ JE NOVEGA

Ob 50 letnici

Dne 6. julija je začel naš list 50. leto svojega obstoja. Od več strani smo bili opozorjeni, naj slavnostne številke ne izdajamo sedaj, ko je med našimi naročniki najmanj časa za branje, ampak ob ugodnejši priliki. Zato smo se odločili, da bomo naš jubilej slovesno proslavili meseca oktobra, ko bomo izdali slavnostno številko in pripravili svojim naročnikom še kako drugo presenečenje. — Uredništvo in uprava.

Zdravnik dr. JANEZ GANTAR

se je preselil v Radovljico
in sprejema v novi Bulovčevi hiši

DOMAČE NOVICE

d Ne pozabite! Na vsako dopisnico je treba prilepiti še dopolnilno znamko za 25 par.

d Naprej od zmage do zmage! Čez dve sto slovenskih fantov in mož se je udeležilo na celjsko nedeljo telovadnih tekem kot uvod za slavnostno prireditev. Pripravljali so se in pripravili. Dokazali so, da veje zdrav duh v zdravih telesih borcev, ki jih je slovenska mati rodila. Nič več jim ni bilo treba skrivati svojega katoliškega in slovenskega prepričanja, javno so pokazali, da v dne, ko so morali doma ostajati in se na skrivaj uriti, niso pozabili svoje spretnosti in znanja, ki so jim ga v letih svobode nasprotniki zavidali. Celo vrsto mladev so nam vzgojili v težkih dneh naši stari borci, naraščaja, ki je v kratkem času napredoval tako, da bo kaj kmalu lahko z uspehom nadomestil staro gardo. Našo moč so nam pokazali in moč naše narodne zavesti, ki je v vseh svojih vzvišenih težnjih in tudi v športnem delovanju vedno tesno povezana s sveto katoliško vero. Pozdravljamo in občudujemo vas, slovenski

škofov, duhovniki, redovniki in redovnice, odlični zastopniki našega javnega življenja in nepregledna množica ljudstva, ki je prihajalo, in se s prigrizki prsti poslavljalo od njega, ki ga nikdar več ne bo med nas. Ves njegov rod se je zbiral okrog jame. Skoro nobenega ni, s katerim veliki vladika ne bi bil v kaki zvezi. Večino duhovnikov je on posvetil, večino laikov on birmoval, vsam pa je bil klicar resnice in vodnik. Ljubil je množice, ker je bil velikopotezen, le umrl je sam. Kakor je on trideset let vodil množice, kakor Mojzes skozi puščave, tako so se sedaj množice zgrinjale okrog njegove jame. Prst je odmevala po rakvi, da bi mesto njega, ki je za vedno utihnil, ponavljala njegov zadnji ukaz: »Povsod Boga — in Devico Marijo!»

Gneča okrog jame se še dolgo ni podela. Mnogi, ki niso mogli takoj blizu, so medtem obiskali grob dr. Janeza Ev. Kreka ali grob rajnega akademika Dolinarja, ki je na novem delu pokopališča. Ko so tu pomolili za pokoj naših rajnikov, so se vračali v dolgih vrstah nazaj, da se poslove od največjega, kar jih počiva na ljubljanskem pokopališču. Le počasi so množice zapuščale pokopališče in se razhajale na vse strani, kakor so od vseh strani prišle. Vse pa je prevladoval dih veličastne krščanske smrti, ki svojim življenja ne jemlje, ampak ga samo izpremeni.

Na pokopališču pa je ostala velika grobnica, vsa posuta z vencji, v njej pa sacerdos Christi — in pace, duhovnik Kristusov — v miru.

može in fantje, hvaležni smo vam, da ste tako strumno in zavedno pokazali, kaj znate!

d Ameriški izseljenci v jugoslovanski prestolnici. Jugoslovanski izseljenci, ki so prispeli v Belgrad, so bili sprejeti pri predsedniku vlade dr. Stojadinoviču. Nato so si ogledali razne znamenitosti prestolnice. Pripravljali odbor za sprejem izseljencev jim je priredil sinoči v prostorih hotela »Srpska krona« banket. Povabljeni so bili predstavniki vseh beigradske narodno-obrambne, kulturne in narodno-gospodarskih organizacij ter časnikarji. Na razne pozdravne govore je odgovoril predsednik »Srpskega društva« v Pitzburgu. Najprej se je zahvalil za prisrčen sprejem ter poudarjal navdušen sprejem, ki so ga Slovenci pripravili našim izseljencem na Jesenicah in v Ljubljani. Za časa kosila se je naš dopisnik razgovarjal z izseljenci, ki so večina Srbi. Na vprašanje dopisnika o vtisu, ki so ga dobili ob vstopu v Jugoslavijo, so mu, videč, da je slovenski časnikar, dejali: »Prosimo vas, javite v vašem listu, da je bil sprejem na Jesenicah in v Ljubljani naš naj-srečnejši dan. Posebno nas je presenetilo navdušenje in manifestacija ljudstva, ki nas je ganilo do solz. Najsrečnejše trenutke smo preživljali ob pozdravu bana dr. Natlačena in ob vzklikanju množice, ki nas je pričakovala. Sporočite vsem vašim bralcem, da smo se takoj pri vstopu v Jugoslavijo počutili kot doma.«

d Okoli 6500 din ikode v gotovini, obleki in perilu trpi posestnik Valentin Fintar pri Sv. Barbari v Halozah. Vlomilca še niso našli.

d Vedno nekaj novga. Finančni minister Dušan Leticia je skupščini predložil načrt, po katerem naj bi se v teku dveh let polagoma in postopoma jemal iz prometa sedanji kovani denar, srebrni in niklasti ter nato v belgrajski domači Kovnici d. d. ponovno prekoval. Finančni minister hoče istočasno razširiti uporabo malih novcev po 50 in 25 par, ki so skoro povsem izginili, čeprav so v denarnem prometu zelo potrebni.

d Kar 66 novih doktorjev so te dni potrdili na zagrebškem vseučilišču. To je bil za Zagreb vsekakrog dogodek, saj v enem dnevu niso razdelili na univerzi še nikdar toliko diplom. Med novimi doktorji je največ dijakov, pa tudi nekaj takih, ki si že več let služijo v raznih službah svoj kruh. Na juridični fakulteti jih je bilo promoviranih največ, namreč 34. Na bošoslavni štirje, na veterinarski sedem, na gozdarski eden, na medicinski pa 17. Med drugimi je na medicinski fakulteti prejel doktorsko diplomu tudi Lojze Baraga iz Kerknice.

Novo mesto

Dr. Polenšek Marjan

ordinarij moške bolnice in banovinski zdravnik
ne ordinira od 4. julija do 3. avgusta 1937

d Posvečuj praznik. V Kočevju ni nič ne- navadnega, da se ob nedeljah dela. Ljudje delajo na polju brez potrebe, grade se hiše in cele tovarne. Malo prehujo pa je bilo tudi za naše razmere dejstvo, da so bili preteklo nedeljo in na praznik sv. Petra in Pavla vsi delavci in vozniki od jutra do večera na glavnem trgu z gradnjo državne ceste, ki jo vrši »Stavbna družba« d. d. iz Ljubljane. V prilog zakona o

Prejeli smo:

»Pekko« in »Osant« se pri naših zadrugarjih vedno bolj uvajata. Zato nam blagovolite ponovno poslati 100 kg Pekka in 200 kg Usana. — Kmetijska živinorejska zadruga, Srem, Mitrovica.

Vsak, ki enkrat preizkusi naše preparate, ostane naš stalni odjemalec, ker dosega z malim izdatkom velike dobičke.

Brezplačna navodila daje:

„KAŠTEL“ d. d., Zagreb 6, poštni predal 50

nedeljskem počitku delavcev ni nihče nastopil, zato se bo s skrunjenjem nedelje najbrž nadaljevalo še v bodoče. Nerazumljivo se nam le vidi, zakaj se podjetniku dosedaj niti ob delavnikih ni kar nič mudilo, ko so naši brezposelni prosili za delo, a ga dobili niso. Pripominjamo, da je imenovana družba te dni izlicitala od konkurenčnega odbora popravilo že dalje časa razdrte cerkvene ograje ob Rinzi; morja bo tudi to naročilo izvršila ob nedeljah. — Tudi po mnogih krajih se je razpasla grda razvada, da marsikdo opravila ob nedeljah poljska in druga težka dela brez sile in dovoljenja. Zato pa je tako kot je. Ne bo sreče!

d Nagrade za ovađuhe. Uprava državnih monopolov je izdala na podalgi uredbe o nagradah za zatiranje tihotapstva v sporazumu s finančnim ministrom seznam nagrad, ki se izplačujejo ovađiteljem za prijavljeno tihotapsko blago. Izplačevale se bodo te nagrade: ovađiteljem in osebam, ki tihotapce primejo: za kg tobaka v listu 12 din, za kg križanega tobaka 15 din, za eno cigaro 30 par, za 1 cigareto 15 par, za pripravo za rezanje tobaka 30 din, za 1 knjižico cigaretnega papirja 25 par, za 100 tuljcev 2 din, za 1 kg cigaretnega papirja v listih 50 din, za škatljico vžigalic 20 par, za vžigalnik iz navadne kovine 10 din, za vžigalnik iz srebra ali posebnem 20 din, za zlat ali pozlačen 30 din, za kremenov kamenček za vžigalnik 50 par in za kg petroleja 2 din.

VINA za vse priložnosti naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

d Zopet so zasačili enega. Vevški orožniki so privedli v ljubljanske zapore monterkega pomočnika Ivana B., ki je pred dnevi zgodaj zjutraj vdrl skozi drvarnico na podstrežje hiše posestnika Janeža v Sneberju ob Savi in poskušal odnesti do 5000 din gotovine. Bil je zasačen, njegov pomagač pa je pravočasno pobegnil. B. je star vlomilec in je bil pred leti zaradi večjih vlovov obsojen na 5 let robjne.

d Blejsko jezero z gradom ostane slovenska last. Blejsko jezero z gradom, vilo »Zlatorog« in staro Murovo graščino je kupila banska uprava dravske banovine. Banovina bo na Bledu uredila vrtnarsko šolo, dočim bo grad spremenila v narodoslovni muzej. Tako je odstranjena bojazen, da bi blejsko jezero z gradom moglo preiti kdaj v tuje roke.

d Sprejem v podčastniške šole. Artilerijska podčastniška šola v Čupriji in Inženjerska podčastniška šola v Mariboru (starost od 18 do 21 let); Pomorska vazduhoplovna (od 18 do 21 let starosti); Strojna mornariška (od 15% do 18% leta starosti). Pojasnila se dobijo pri P e r Francu, kapetanu v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložili kolek ali znamko za 6 Din za odgovor.

d Z ljubljanskega trga. Po dežju so gobe ugodno čez noč prospale. Na Golovcu je neki gobar ob prv zgodnjih urah nabral nad 50 lepih jurčkov. Na trg so prinesli ljudje iz raz-

nih krajev, delež do 6 ur hoda, zvrhane košare gob. Jurčki so bili po 2.50 do 3 din merica. kilogram pa je veljal 6 do 8 din. Zanimivost na trgu so prve maline. Bile so po 6 do 7 din liter. Dvor na Bledu se je za nje zanimal. Gozdne rdeče jagode so bile po 7 din liter. Borovnice so v ceni stalne. Nekatere prodajalke so zahtevale 2 do 2.50 din, pozneje pa so jih prodajale po 1.50 din.

d Sejmiski zaznamki v naših koledarjih so v veliko korist tako sejmarmem in srenjskim gospodarstvom kot tudi kupujočemu občinstvu. To pa le tedaj, če so podatki v zaznamku zanesljivi in točni. Napačni podatki so pa za obe strani v nemalo škodo. Zaradi tega prosí založništvo »Družinske Pratičke« v Ljubljani vsa županstva v Sloveniji, naj ga čimprej obveste o vseh morebitnih pomanjkljivostih, da se iste v novem letniku odstranijo in natisne popolnoma zanesljiv pregled sejmov v Sloveniji.

d Nova palača za prosvetno ministrstvo. Prosvetno ministrstvo je najelo posojilo pri Državni hipotekarni banki v znesku 20 milijonov dinarjev, ki ga bodo uporabili za zgraditev palače prosvetnega ministrstva. Palača novega prosvetnega ministrstva bo stala v ministrskem delu mesta na zemljišču sedanjega narodopisnega muzeja. Prosvetno ministrstvo je za svojo palačo sedaj razpisalo natečaj, za katerega je predvidenih 20 nagrad v znesku 100 tisoč dinarjev.

d Pred štirimi leti je napravil požar ogromno škodo v katedrali v Djakovem. Zdaj so hišo božjo popravili in otvorili in je bila te dni tozadavna slavnost, kateri je prizostvovalo deset tisoč ljudi.

d Tako pa ne pojde. Nekateri ljubljanski nahujskani smrkavci nikakor ne morejo razumeti, da so poleg sokolskih uniform dovoljeni tudi drugi kroji, n. pr. kroji slovenskih fantovskih odsekov. Slovenski fantovski odseki so te dni odhajali v Celje na svojo mogočno manifestacijo in dva mirna ter dostojna fanta sta prišla v fantovskih krojih po ljubljanski Aleksandrovi cesti. Nekaj ljubljanske mularije, ki uporablja ves svoj čas namesto z delom le za pohajkovanje in postopanje okoli glavne pošte in po Aleksandrovi cesti, je ta dva fanta napadlo z živžganjem in pa z jajci. Čeprav užaljena, sta se naša dva fanta mirno odstranila ter šla na kolo-dvor. Zvižganje ljubljanskih potepuhov ju ni motilo, ker je utonilo v splošnem zgražanju resnega občinstva. Boljše bi pa bilo, če bi ljubljanska policija zavarovala osebno svobodo tudi za naše fante! Ono nedeljo je bilo po Ljubljani videti več sokolskih in četniških uniform ter celo prepovedanih orjunaških, pa se nihče ni spotaknil ob nje! Naši fantje bodo svojemu lepemu kroju o priliki že znali pridobiti primerno zaščeno!

d Dalmatinski vinogradniki se gibljejo. Vinsko proizvodnjo hočejo v Dalmaciji postaviti na nove temelje. Zastopniki vinskih zadrug so namreč sklenili, da bodo na vseh področjih posameznih vrst vina zgradili velike kleti, ki bodo omogočale izbiranje in sortiranje vin. Za takimi vini je v inozemstvu največ povpraševanja. Poleg tega pa bodo zgradili tudi velikansko osrednjo klet, ki bo obenem matična vseh ostalih zadrug ter bo skrbel za tehnične strani organizacije izvoza.

d Zakaj vsaka stvar narobe? Glavna zadruga zveza je te dni ugotovila, da je bil lanski način odkupa pšenice, oljnatega semenja in suhih sliv po Privilegirani delniški

družbi za izvoz kmetijskih proizvodov neugoden za malega proizvajalca zadrugnika in da je večji del malih proizvajalcev, zapeljan s pogrešnimi podatki, prodal svoje proizvode za neugodno ceno. Prav tako glavna zadruga zveza ugotavlja, da je imelo od ugodnih cen po večini korist malo število o stvari poučenih posrednikov, ki so imeli lani svojo najboljšo žetev. Smatrajoč, da morata služiti državno posredovanje in povisek cen izkjučno v korist proizvajalcev, je glavna zadruga zveza mnenja, da se mora izvesti popolna reorganizacija Prizada tako v pogledu sestave upravnega odbora in uredništva kakor tudi njegovih delovnih načinov. Popolna javnost poslovanja in najožje sodelovanje z zadrugništvom sta edino zmožna, da v celoti zadostita nalogo Prizada za zboljšanje cen v korist proizvajalcev.

d Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Reg. po min. sos. pol. in nar. zdr. 8-hr 15453, 25. V. 25.

d Dne 2. julija so otvorili zračno zvezo Celovec—Ljubljana—Sušak.

d Nad morskoga psa se je spravil. V Dubrovniku blizu neke kavarne ob morju se je sprehajal te dni 18 letni Šoletič Jože. Nenadno je zagledal na dnu tik ob obali morskoga psa. Fant se ni dolgo pomišljal, skočil je v morje, zgrabil morskoga psa za rep in mu zadril v glavo mož. Žival se je močno upirala, nakar je Šoletiču priskočil na pomoč še neki fant. Ukrotila sta psa in ga potegnili na suho. Bil je dolg 180 cm. Junaški fant bo dobil precejšnjo nagrado. Ubitemu psu so morali porezati plavuti in jih v dokaz poslali direkaciji pomorskega prometa v Splitu zaradi izplačila nagrade.

d Pa pravije, da je strah v sredi votel. Če je vse res, straši že dva meseca v hiši kmeta Tordnika v Drinovcih pri Brčkem. Gospodar je pred dvema mesecema umrl, nakar je začelo strašiti. Domači so sredi noči začuli trkanje po oknih, potem je pa strašilo

Zastave prosvetnih organizacij se klanjajo nad grobom Jegličevim

odpril glavna vrata, čeprav so bila zaklenjena. To se je ponavljalo vsako noč. Poklicali so kmete, da so šli stražiti hišo. Toda strah se je pojavil kljub temu. Tudi tiste noči, ko so bajto stražili orožniki, ni bilo nič boljše. Domači živijo v silnem strahu.

IZ DOMACE POLITIKE

d Jasna izjava dr. Mačka. »Hrvatski dnevnik« poroča o zadnjih političnih dogodkih v Belgradu, ter med drugim pravi, da dr. Maček na podlagi unitarizma, ki da je isto kot centralizem, ne bo vodil nobenih razgovorov, še manj pa pogajanj.

d Ugibanja o razgovorih v Zagrebu. Te dni je odpotoval v Zagreb dr. Milan Gavrilović, ki ga je poslala zemljoradniška stranka k dr. Mačku. Med obema politikoma se vršijo razgovori, ki naj privedejo do načelnega sporazuma. Zemljoradniška stranka g. Joce Jovanoviča, ki je, kakor znano, del tako zvane

Krsto velikega pokojnika neso v grobnico

belgrajske združene opozicije, bo imela skupščino meseca julija in bo zavzela baje končno stališče napram hrvatskemu vprašanju. Pravijo, da se bo postavila na isto stališče, kakor se je nedavno postavila Davidovičeva stranka, to je, da so Slovenci, Hrvati in Srbi tri posebne narodne samobitnosti, ozir. da bo resolucija zemljoradnikov še ostrejša. To najbrž pomeni, da se bodo zemljoradniki postavili na stališče popolne federacije.

d Se eden je prišel po dnevnice za nazaj. Živojin Arandjelović, državni svetnik v pokojju, izvoljen ob petomajskih volitvah na listi dr. Mačka je predložil narodni skupščini svoje poverilnice. To je že četrti dr. Mačkov poslanec, ki se je naveličal sedeti brez dnevnice doma. Zdaj bo prejel samo za nazaj par sto tisoč dinarjev »trdo prisluženi« dnevnice.

d Rešetajo in rešetajo, a... Voditelj zemljoradnikov Joca Jovanović je baje izdelal ney načrt za rešitev naših najvažnejših notranje-političnih vprašanj. Seveda je med prvimi takimi vprašanji hrvatsko vprašanje. Joca Jovanović je svoj osnutek izročil Ljubi Davidoviču in Miši Trifunoviču, da ga proučita. Potem pa se bodo načelniki belgrajskega dela združene opozicije sestali in skupno preresetali načrt.

d Stari Aca ni za federacijo, ampak za samoupravo. Znan srbski politik Aca Stanojevič je te dni rekel, da so Davidovičevi demokrati naredili veliko napako s svojo zahtevo, ker so se izrekli za federativno ureditev države. Svoje stališče do hrvatskega vprašanja je Aca označil takole: Mi ne moremo nič drugega razen tega, kar je naša stranka skozi dolga leta zahtevala, namreč široke samouprave. Od tega ne odstopimo. Povedal je tudi, da so zemljoradniki istega mnenja.

d Spomenik Antonu in Štefanu Radiču odkrijejo 25. julija v Trebarjevu. Zanimivo je, da bo le šestim sosednjim okrajem dovoljeno v urejenih vrstah priti na slovesnosti in korakati v sprevodu. Po odkritju bo kmečko zborovanje.

d Dobro je povedal. Pred kratkim je bil v Belgradu shod Jug. rad. zajednice. Na tem shodu je govoril tudi prosvetni minister Štošević, ki je na naslov Jug. Nac. stranke (liberalcev) rekel tudi to, da bi bilo bolje, če bi bili oni, ki toliko govore o oporoki pokojnega kralja in so ga odvedli v Francijo žilvega, kralja tudi živega vrnil. Pristaši JRZ in vse naše patriotsko ljudstvo bo oporoko pokojnega kralja varovalo kot svojo največjo svetinjo, kako pa tisti, ki si prisvajajo monopol za čuvanje Jugoslavije, spoštujejo pokojnega kralja, dokazuje med drugim tudi sledeče: Ko je bilo naše skupščinsko odposlanstvo v Parizu in se je šlo poklonit pred spomenik kralja mučenika, sta ravno dva člana tega odposlanstva, pristaša JNS, ostala lepo doma in bogve kje, namesto da se pridružita patriotskemu činu.

d Pаметen predlog. Ko je imela te dni trgovska in obrtniška zbornica v vojvodinskem Novem Sadu svojo sejo, so pretresali tudi osnutek pravilnika o cestnem fondu. Izjavili so se odločno proti dvema cestnima fondoma, državnemu in banovinskemu, zahlevali pa so samostojne banovinske sklade. Za nadzorstvo dela banovinskih cestnih fondov pa naj bi se ustanovil v gradbenem ministrstvu poseben odbor, v katerem bi bili delegati vseh banovinskih cestnih fondov.

V vsako hišo »Domoljuba«!

NESREČE

d Zločin ali nesreča. Dne 19. junija je našel banovinski cestar Marko Bratun pod vasjo Vernek nasproti Kresnicam v Savi utopljenca, ki ga je potegnil iz Save. Truplo je bilo v vodi najmanj 2 meseca, zaradi česar je bilo že tako razpadlo, da niso mogli ugotoviti, kdo je utopljenec. Iz Most pri Ljubljani pa so od 2. marca t. l. pogrešali potnika z vinom Koželja Ivana, ki je tega dne odšel z doma po vinski kupčiji za tvrdko Fürst sinovi iz Ptuja. Od tega dneva se svoji ženi Franji sploh ni več javil. Vse povpraševanje po oblasteh in zasebno ni dosedaj rodilo uspeha, ugotovljeno je bilo le, da so ga zadnjič videli v Smedniku. Ko pa je te dni gospa Koželjeva na ljubljanski policiji zvedela, da so potegnili iz Save pri Verneku truplo neznanca, ki je bilo že dolgo v vodi, se je takoj napolila s svojim bratom v Vernek, kjer je na podlagi shranjenih »gojzere« utopljenca ugotovila, da so ti čevlji bili last njenega moža. Zaprtila je za oblastno komisijo, kateri je navedla še nekaj bistvenih znakov njenega moža, nakar je bilo truplo na pokopališču pri cerkvi sv. Janeza Krstnika v Verneku izkopano. Komisija je na truplu prepoznala od gospe Koželjeve podane posebne oznake, nakar je bilo truplo s avto-urgonom prepeljano v Ljubljano, kjer so Koželja pokopali na pokopališču pri Sv. Križu. Uganka pa seveda ostane za vedno, kako je ranjki Koželj prišel v Savo, ali je bil nad njim izvršen zločin ali pa je po nesreči zabredel v Savo.

d Ko se je učila voziti z motornim kolesom. Pred kratkim se je učila voziti motorno kolo v Podvinu pri Polzeli hčerka nekega železniškega sprevednika. Pri vožnji je podrla na tla 50 letnega delavca Zibič Franca iz Podvina pri Polzeli. Pri padcu je dobil Zibič tudi poškodbe na glavi, rebrih in desni nogi. Poškodovanca so prepeljali z avtomobilom v celjsko bolnišnico.

d Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z nar. »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako je jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. rog. 8. br. 3047/25.

d V Skocijanu pri Mekronogu je gorelo. Dne 30. junija zjutraj je izbruhnil požar v vasiči Zloganje v seniku posestnika Urbana Srnjaka. Goreti je začelo tako nenadno in neopaženo, da niso niti kosci, ki so prav v tistem času odhajali na delo iz vasi, nič opazili. Slednjiš so zagledala ogenj neka dekle-

ta v pol ure oddaljenem Skocijanu, ki so šla tedaj žet. Alarmirana je bila gasilska četa iz Skocijana, ki je odhitela na kraj nesreče z motoriko. Plat zvona iz dveh cerkva je spravil na noge mnogo ljudi, ki so odhiteli na pomoč. Vendar se je ogenj širil z vso naglico in sta zgoreli še hiši dveh sosedov. Čeprav so pribitele na pomoč še tri gasilske čete iz Bučke, Grmulj in Dobrov, sta vendar bili v 1 uri upepeljeni do tal hiši in vsa gospodarska poslopja dveh kmetov, zgoraj imenovanemu in pa Mariji Hrovatovi. Tretjemu metu, Janezu Frkolju, pa je zgorelo do tal gospodarsko poslopje. Od teh pogorelecev Marija Hrovatova niti zavarovana ni bila. Vsem trem je bila k sreči rešena vsa živina in deloma tudi pohištvo, dočim je vse drugo popolnoma zgorelo.

d Konj je brenil v glavo 8 letnega Ivančka Merharja v Klečah pri Ljubljani. Težko ranjenega dečka so sprejeli v ljubljansko bolnišnico.

d Petič je že gorelo. V Vrhlogi pri Pragerskem je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika A. Braunoviča. Gasilci iz Slovenske Bistrice so preprečili, da ogenj ni zajel še hiše in drugih stavbnih delov. Zanimivo je, da je Braunovič dosedaj v nekaj letih že petkrat pogorel.

d V Škaf vrelega luga je padel. Marija Smole v Mariboru je bila zaposlena pri perilu, drva pa ji je donášala v pralnico iz drvarnice njena mala hčerka Hedviga. Pri tem poslu pa je otrok po nesreči padel v škaf vrelega luga ter je zadobil strašne opekline. Mati je svojo hčerko takoj odnesla v bolnišnico, kjer pa ji niso mogli več pomagati. Po nekaj urah trpljenja je izdihnila.

d Strela je udarila v skedenj. Te dni je divjala po Corenjem huda nevihta. Okoli Velesovega je močno grnelo in treskalo. Okoli 15.45 popoldne je strela udarila v skedenj posestnika Hinka Pilarja v Velesovem. Gospodarsko poslopje je bilo krito s slamo in je bilo tam že shranjene do pet voz urve in 200 škopnikov. Posestnik Jože Zavri je prvi zazabil ogenj. Skušal ga je sam pogasiti, kar se mu pa ni posrečilo. Hitro je poklical domačine in gasilce. Pežar se je naglo širil. Bila je v nevarnosti celo Pilarjeva hiša. Gasilec se je posrečilo požar omejiti. Pilar trpi menda do 50.000 din škode.

d Ob tračnice je udaril. Ze 14 let je bil pri tvrdki Rakusch v Mariboru zaposlen delavec Ivan Weingerl. Te dni je bil Weingerl zaposlen pri razkladanju železnih traverz. Stal je na vozu ter je razkladal težke železne traverze, pri tem pa je nenadoma izgubil ravnotežje ter je omahnil z voza. Priletel je z glavo naprej na tla ter

udaril ob železniške tračnice. Zaradi udarca se mu je zlomil tilnik in Weingerl je bil pri priči mrtve.

d Ko so lomili kamenje. V znanem kamnoku ljubljanskega podjetnika Slokana v Preserju je stalno zaposlenih do 20 delavcev. Med njimi je bil tudi 23 letni miner Likar Anton, na katerega se je zvalila večja skala ter mu prizadejala hude rane in poškodbe na telesu in zlasti na desni nogi. Nesreča se je pripetila pri tem, ko so delavci najprej razstrčili večjo plast kamenja, potem pa z velikimi železnimi drogovi drgali in prožili razlomljeno kamenje. Miner Likar Anton se je sicer kamnitemu plazu umaknil, toda plaz je sprožil tudi neko večjo skalo, ki se je odbila od stene ter v loku skočila proti Likarju, ki se je seveda v hipu zgrudil težko ranjen na tla.

d Krožna žaga je vrgla v prsi kos deske mizarju Antonu Ljubecu v mariborski tekstilni. Ljubec je dobil nevarne notranje poškodbe.

d Kar 10 m sta letela po zraku predno sta treščila ob tla, 26 letni rudniški nadpaznik iz Zerjav Maks Regelnik in njegov sopotnik, delavec Ivan Štefan, ki sta se vozila z motornim kolesom iz Mežice v Slovenjgradec. Ko se je Regelnik izogibal nekemu tovornemu avtomobilu, je udaril z motorjem ob cestno ograjo, pa je oba vozača vrglo v silnem loku s ceste na nižje ležeči travnik. Oba sta dobila nevarne poškodbe ter so ju nezavestna spravili v bolnišnico.

NOVI GROBOVI

d Tiho, tužno, vse žaluje... V Mariboru je umrl sodni oficijal v p. Matija Schweiger. — V Dol. Logatcu je preminul višji sodni oficijal v p. Lovrenc Balanč. — V Zagorju je zaspala v Gospodu Veruška Golob. — Pri Dev. Mar. v Polju so pokopali učiteljico v Trzinu Julijano Kocijančič. — V Murski Soboti so djali v grob Marijo Tručič roj. Jurkovič. — V Trzinu je zapustila solzno dolino Fani Ahačič roj. Malj. — V Smartnem ob Paki je umrla 60 letna trgovka Marija Mikuž. — V Horjulu je odšla v večnost Elizabeta Zalaznik roj. Čepun. — V Polzeli so pokopali Marijo Pfeifer roj. Strupej. — V Kamniku je na veke zatisnila oči posestnica Ivanka Goltes. — Na Pobrežju pri Mariboru so djali v grob Mirka Ledinka. — V Ljubljani so umrli: soproga zvan. drž. žel. Marija Boncelj, vladni pristav v pok. Oroslav Hočevar, poštni zvančnik v p. Ivan Leskovic, Franca Sterle in žandar, kapetan I. kl. v p. Miloš Milosavljevič. — Daj jim Gospod, večni mir!

Samo 45 minut poročena

Ameriški listi poročajo o rekordno kratki zakonski sreči, ki sta jo uživala neki trgovec John Wyon in njegova izvoljenka. Po poroki sta se vsedla, kakor je to navada pri premožnih ljudeh, v avtomobil in se odpeljala proti domu, kjer naj bi bila svatba. Mož je bil tudi precej vnet avtomobilist in je zato šofiral avtomobil kar sam, ali pa je bilo morda vzrok še kaj drugega. Mlada zakonca sta se vozila ravno ob reki Mississippiju, ko je avtomobilu naenkrat zmanjkalo ceste in se je zvrnil naravnost v vodo. Ker ni bilo od nikoder nikake pomoči, ki pa bi najbrž tudi mnogo ne zalegla, sta oba mlada poročenca utonila. Od takrat, ko sta odšla izpred oltarja od poroke, pa do njune nesrečne smrti je preteklo le pet in štiri-deset minut.

RAZGLED PO SVETU

AVSTRIJA

s Razno. Koroški deželni zbor je odobril zakon o državljanški vzgoji mladine, ki v smislu tozadavnega zveznega zakona odreja državno mladinsko organizacijo za mladino do 18. leta. Zakon predvideva med drugim, da mora biti versko-nravna vzgoja organizirana mladine zjamčena. Zakon ni obvezen za cerkveno mladinsko organizacijo. Po odobritvi doklad nekaterih občin (Brdo 320, Štefan na Zili 280 odstotkov itd.), je sledilo poročilo o dež. hipotečnem zavodu in dež. zavarovalnici proti požarom in še o zimski akciji minulega leta, katere sačov je bilo glasom poročila deležno 80.000 oseb. — Dne 28. junija t. l. je kancler Schuschnigg prisostvoval otvoritvi promenadne poti pod Visokim Klekom. — Dunajski vremenoslovski zavod je dočkal, da je najbolj sončen kraj na Koroškem Osojčica, največ neviht je na Obirju in najmanj v Celovcu. — Z novim šolskim letom je pri maturi na srednjih šolah uveden tudi izpit iz avstrijske zgodovine. — V Podkloštru je nek osební avto povozil starčka Franca, ki je na poškodbah umrl. — Zaprlí so neko Filomeno Feistritz, ki ima na vesti več goljufij. Posebno rada je obiskovala župnišča. — V Libelcih je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Nötzli. Na pomoč je prihitela tudi požarna bramba iz jugoslovanskih Libelcih. Skode je do 60.000 S. — Celovski »Turnverein« je proslavil svojo 75 letnico.

ITALIJA

s To in ono. Težka železniška nesreča se je zgodila na progi Gorica-Podbrdo. Utrgalo se je skalovje in zadelo v tovorni vlak. Od devetih vagonov, ki so iztirili, so trije padli v strugo Soče. — V tržaških ladjedelnih čisto zmanjka raznih surovin, zlasti kovin za gradnjo. Ceste morajo za dalj časa prekiniti delo, ker ne dostavljajo tovarnam redno in v zadostni količini zlasti železa. Znano je, da grade v teh ladjedelnih predvsem vojne ladje. Mnogo naročil je zlasti iz drugih držav. — V Pulju je umrl najstarejši mož, po imenu Lovro Sila, ki je lani 9. avgusta praznoval stoletnico. Časopisi poročajo o izdržljivosti italijanske rase. Sila je bil rojen v Lokvi pri Divači. — Ker je na svoji njivi postavil zanjke za zajce, je bil obsojen na devet mesecev Miha Brajkovič. Izgovor, da mu zajci delajo škodo, ni pomagal. Poleg tega je grozil čuvaju, če ga naznani. — V Medulinu so preteklo nedeljo na zelo svečan način otvorili novo zgradbo »Dopolavora«, fašistične delavske organizacije. Dom je posvečen Teodoru Lazaricu, ki je padel v Afriki in katerega starši so iz Medulina. Nosi ime »Lazaric«. — Žrtev granate iz svetovne vojne je postal Francišek Mladovan iz Gorice v bližini Volčje doline. Pok granate, ki jo je po neprevidnosti odpral, je bil tako strašen, da je Mladovana dobesedno razneslo na stoline koscev. Še v oddaljenih vaseh so slišali odmev eksplozije. Mladovan je bil uslužbenec komisije za razstreljevanje starih razstreliv že štiri leta in je imel prvo nesrečo v tej nevarni službi že leta 1934, ko jo je še srečno odnesel. Za ponesrečencem žaluje veliko število prijateljev. — Truplo 42 letne Amalije Jug, doma iz Gorice, so potegnili iz Soče v bližini Solkana. —

Jožef Marčič (Marchig) iz Grojne je našel smrt pri razstreljevanju razstreliv, ki jih še vedno kopljejo po nekdanjih soških bojiščih. Truplo so našli popolnoma razmesarjeno. Našli so ga najprej ljudje iz sosedne vasi, ki jih je prestrašila grozna eksplozija, pa so šli gledat, kaj se je zgodilo. — Na gorškem kolodvoru se je pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal Marij Steč, železničar po poklicu. Iz dosedaj še neznenih vzrokov ga je vrglo z brzovlaka, ki je ravno odhajal iz kolodvora proti Trstu, pod kolesje. Železničarsko osebje je takoj prihitelo na pomoč in je ubogega reveža z odrezanimi nogami potegnilo izpod voza. Sedaj je v bolnišnici, kjer dvomijo, da bo ostal pri življenju.

NEMČIJA

s Po Bismarkovi poti Bismarkovi usodi nasproti. Pred desetletji je že divjal v Nemčiji kulturni boj pod kanclerjem Bismarkom. Konec je bil ta, da je Bismark podlegel. V zadnjih tednih svetovno časopise mnogo piše o protikatoških nastopih sedanjih gospodarjev v Nemčiji. Te dni je imel vodja bavarske pokrajine (Gauler) Adolf Wagner, ki je obenem tudi notranji minister Bavarske, v Fürstentfeldbrucku govor, v katerem je napovedal, da bo nemška država v teku treh prihodnjih let občutno znižala prispevke za stroške katoliške cerkve, čež da ni dolžnost države, da denarno podpira organizacijo, ki se proti državi bori, ampak da vse molice miru pokliče k redu. Wagnerjeva grožnja tiče v prvi vrsti plač, ki jih na podlagi konkordata dobiva duhovščina iz državnega proračuna. V drugem redu zadene škofijske sedeže, ki so na podlagi konkordata dobivali letno gotove državne prispevke za kritje stroškov. V tretji vrsti pa zadene cerkev sploh, ker bo nemška vlada odpovedala pobiranje cerkvenih davkov v prilog cerkvenih potreb ter katoličane prepustila samim sebi. Tudi ta slednja dolžnost države sloni na konkordatu, ki ga je nemška vlada, ako se bo Wagnerjeva grožnja izpolnila, kršila kar v treh osnovnih primerih.

FRANCIJA

s Nova vlada. Pisali smo že, da je vrgel francosko Blumovo vlado senat, v katerem imajo tako zvani radikalni socialisti večino. Ti so odklonili vladi izredna finančna pooblastila v svrhu kritja 40 milijard din primanjkljaja, ki so edini večji uspeh slavnega vladanja socialističnega Bluma. Novo vlado je sestavil radikalni socialist Camille Chautemps, ki pa radi gotovih afer tudi ni na posebno dobrem glasu. V novi vladi imajo radikali 11, socialisti pa 9 ministrov. V parlamentu in senatu je ta vlada dobila za svoj finančni predlog sicer večino. Vendar pa tudi novi vladi, ki ni nič drugega kot prejšnja ljudska fronta, odvsnoda od dobre volje komunistov, prerokujejo poznavalci razmer kratko življenje, Franciji pa težke čase.

Pri tekmah za svetovno prvenstvo v tiskanju je zmagal italijanski strojepisec Albergio Angora.

Novo zaroto so baje odkrili v Albaniji in sicer med višjimi častniki v albanski vojski.

Dr. Korošec govori

O nadškolu Jegliču

Dne 4. julija 1937 je bil v Slovenjgradcu veličasten ljudski tabor, na katerem je govoril tudi dr. Korošec. Voditelj slovenskega naroda je povedal tudi sledeče:

Drago Slovence in dragi Slovenci! Današnji dan je bil namenjen, da obudimo spomin na one težke čase, a za našo zgodovino tako svetle in usodne, ko je pred dvajsetimi leti osvobodilno gibanje razgibalo ves naš narod. A kako naj bi danes govoril o oni dobi, da ne bi stopil pred nas danes že svetniški lik našega velikega vladike dr. Antona Bonaventure Jegliča! V ljubljanskem škofljiškem dvorcu leži njegovo truplo, njegov narod prihaja v trumah, da vzame slovo od svojega vodnika, učitelja, vzgojitelja, prepoveditelja. Čeprav vemo, da so človeškemu življenju postavljene meje, nas je v globino presunila njegova smrt. Iz naše srede se je izvil in šel k svojemu Stvarniku, ko je še pred petimi dnevi s tako nepopuljivo silo svojega duha razvnel, dobil in navduševal mladino, da je bil med mladimi najbolj mlad. Ob njegovi smrti smo zvedeli, kako srčno je želel in prosil Boga, da bi na celjskem taboru govoril možem in fantom, tako govoril, da bi ga vsi razumeli, dobro razumeli, prav razumeli. Tako srčno želeli in hoteli govoriti narodu, da ga ves narod razume, dobro in prav razume, to je klic poslanstva božjega Apostola, ki je Bog dal zagotovilo, da bodo tako govorili samo tisti, kdor je želel, da bodo tako govorili, da jih bo vsakdo razumel. Tako misli in občuti samo tisti, kdor je izšel iz nar. in se hotel vsega narodu dati, zanj živeti, se zanj žrtvovati. In tak je bil naš vladika vso svojo življenjsko dobo. Bilo bi nepotrebno, da bi danes razgrinjal pred vami sliko tega poslanca božjega, ki ga je Bog dal narodu v času, ko ga je najbolj potreboval. — Dr. Jeglič je tako zrastlel z vsem svojim narodom, njegovo delo se je čutilo in poznalo tako vse povsod in njegov narod ga je tako razumel in ljubil, da je postal že davno njegova last.

O veliki naš vladikal! Tako si govoril svojemu narodu, da te je razumel, vedno razumel, prav in dobro razumel!

Današnji dan je bil namenjen proslavi osvobodilnega gibanja. In zopet stopa ob tej misli pred nas visoki in svetli lik dr. Antona Bonaventure Jegliča. Ako ne bi bilo njegove odločilne borbenosti, nikoli ne bi bila majniška ideja tako zajela vsega naroda do poslednje kmečke ženice, kakor ga je. On je s svojim junaškim pozivom storil, da je šel ves narod v boj. Njegova velika avtoriteta je bila, proti kateri takratni močotci in vladodržci niso upali nastopiti, čeprav so snovali naklepe,

kako bi ga odstranili z njegovega nadpastirskega mesta, na katerem je opravljal svoje duhovno in narodno poslanstvo.

Ko izgine sodobnik v mrak prošlosti, ko ga vzamejo vase zemeljske moči, ostane njegov spomin še živ v rodbini, ki ga je izgubila, med bližnjimi svojci in prijatelji, dokler tudi pri teh časih ne pokrije pozabljenja njegovega groba. Kdo ve potem, da so živele, da so bili na svetu? Dr. Anton Bonaventura Jeglič pa ne bo nikoli padel v mrak pozabljenja in prošlosti. Med zgodovinskimi liki, ki bodo večno živele v našem narodu, bo dr. Jeglič ostal vedno najvidnejši. Še po svoji smrti bo oplajal narod s svojim delom. V njegovem pojavu bo našel naš narod uteho tudi v najhujših dneh. Naš veliki vladikal! V imenu tvojega naroda: hvala Ti!

O naši borbi za svobodo

Ako smo letos v veličastnih manifestacijah vzbujali spomine na oni odločilni boj za politično samostojnost pred dvajsetimi leti, nismo obujali teh spominov zato, da bi kazali na naše zasluge, tudi ne zato, da bi iskali priznanje in slavo. Ali potrebno je od časa do časa, da se ozre narod nazaj, da premeri pot, ki jo je prehodil, napravi zaključke in po tem spoznanju upre svoj pogled zopet v bodočnost. Pa tudi ni bilo odveč, ako smo samozavestno poudarili in podčrtali delo našega naroda in njegove zasluge za osvobodjenje in zedinjenje, ker so žalilobg zrastle na našem narodnem telesu skupinice ljudi, ki že davno več ne čutijo z njim, izkoreninjenici, ki mislijo, da si bodo pridobili pri naših bratih posebnih simpatij in zaslug in morda izgleda na malce oblasti, ako predvsem zasramujejo svoj narod, njegovo kulturo in taže vse njegove zasluge. Pa je to, drage Slovenke in Slovenci, slaba taktika. — Izdajalcev, špijonov in denunciantov nikjer ne marajo, nikjer ne spoštujejo! Ta vrsta ljudi žanje povsod najgloblji prezir in zaničevanje.

V vrsti taborov, na katerih je pred 20 leti naš narod dajal duška svojemu nacionalnemu ognju, se posebno radi spominjamo tudi tabora v Št. Janžu na nedeljo, 7. aprila 1918. Na njem so bile zastopane dravska, mislinjska in labudska dolina. V izredno velikem številu so prišli Korošci na voh, ki so bili okrašeni z narodnimi tribarvnicami. Naši nacionalni nasprotniki so napadali zborovalce s koli in noži. Toda čim hujše je bilo nasilje, tem bolj je rastle navdušenje. Ta tabor, ki je mnogim vam še v dobrem spominu, je veliko doprinesel, da so se žele naše zahteve ne samo v Avstriji, ampak preko njenih meja, v zemljah zaveznških sil. Pokazal je, da je proti ideji, za katero stoji ves narod, vsako nasilje zastoj in brez moči. Mnogi od vas ste sami trpeli in bili priče, kako se je ves sovražni bes zagnal proti nam, ker so naši nacionalni nasprotniki čutili, da se bje odločilni boj. Ali to divje sovraštvo nam ni škodovalo, samo okrepilo je narod. Še omahovalce je zdramilo in jih napravilo za junake. Življenje je vedno tako, da se v borbi jeklene značaj. Drevo, katero je izpostavljeno viharjem, požene globlje korenine. Zgodovina nas je postavila na tako izpostavljeno mesto, da smo morali vedno proti neprimerno močnejšemu sovražniku brantiti svojo posest skozi tisočletja. Ali danes

nas ni strah. Borbe so ustvarjale in ustvarile ta narod tako klen in zdrav, da je kluboval in bo kluboval vsem viharjem, ki čezenj hrujejo. Trda življenjska borba in globoka verska zavest sta dali narodu ono trdno podlago in ono veliko etično vrednost brezmejnje požrtovalnosti, vztrajnosti in borbenosti za nacionalne ideale. Po globokem naravnem nagibu je narod spoznal, da so njegovi voditelji samo izvrševalci njegove volje, da je njihovo delo zasnovano na volji naroda, na njegovem idealu, na njegovih težnjah, da se njegovi voditelji brezpogojno pokoravajo volji naroda. Zato se jih je narod oklenil v globoki zvestobi in trdnem zaupanju. Mislim, da smo s svojim delom in s svojimi napori vaše zaupanje opravičili.

O delu naše vlade

Ko smo pred dvema letoma prišli na vladno, drage Slovenke in dragi Slovenci, smo napeli vse sile, da ustvarimo in uresničimo v vsakem pogledu narodovo voljo. Mnogo smo dosegli, mnogo je ostalo še neizvršene. To mirno in brez strahu priznamo. Vsak napredek je težak, zlasti pa je bilo težko naše delo, ker smo prevzeli vladno v takih izrednih razmerah in okoliščinah, ki so vam dobro znane. Naši nasprotniki, ki so videli, da so z vinitvijo demokracije za vedno izgubili oblast iz svojih rok in da bodo obsojeni, ker jih je narod obsodil tudi na politično smrt, so seveda skušali in skušajo na vse načine oteževati naše delo. Posluževali so se in se še poslužujejo vseh sredstev, najpoderjših klevet in denunciacij, saj to je njihovo glavno orožje.

Ali mi smo mirni. Ko smo ustvarili najprej prvi pogoj, da se je vrnilo v ljudstvo pomirjenje, smo se obrnili z vso silo na gospodarsko polje ter se posebno zavzeli za kmetstva in delavska vprašanja. Marsikaj se je zgodilo in se še mora zgoditi, in ker se zavedamo, da je kmet steber države, da je 80 odstotkov prebivalstva kmetov in da izvira vsa moč države iz kmeta, smo skušali najprej doseči, da dvignemo poljedelstvo, da bo mogel kmet vsaj dihati. Ker smo agrarna država, ki je navezana na prodajo svojih proizvodov v inozemstvo je bila prva skrb vlade, da z revizijo dose-danjih pogodb in s sklepanjem novih ustvari pogoje za boljši trg. Sklenili smo v tem času nič manj kot 26 novih trgovinskih pogodb, oziroma sporazumov s 13 različnimi državami. Ustvarili smo nove možnosti za ugodnejšo prodajo naših zemljiških pridelkov. V začetku smo se seveda morali težko boriti s sankcijami, katere nam je naložila Zveza narodov in katere je naša država kot članica Zveze narodov izvajala lojalno.

Ena največjih socialnih reform, kar jih je bilo kdaj izvedenih, je kmetstva zaščita. Država je podvzela najdalekosežnejše ukrepe, da reši in podpre kmeta, ki je bil prišel na rob propada. Kmetom se je odpisala polovica dolgov. Ta velika socialna reforma je zahtevala tudi veliko žrtve, ki jih je morala podvzeti naša država, deloma pa tudi zasebni denarni zavodi in zasebniki. Gotovo se taka reforma ne more izvesti, ne da bi imela tudi kakih senčnih strani, ali glavni smoter: razdolžiti kmeta je vendarle dosežen. Ta velika reforma se bo čutila prav dobro zlasti potem, ko bodo tudi denarni zavodi in zadruge dosegle spet popolno likvidnost, na čemer vztrajno delamo. Treba pa je imeti pri tako težkih vprašanjih zaupanje in potrpežljivost.

Enako skrb pa smo posvečali tudi delavstvu. Z uredbo o minimalnih mezdah smo za-

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENSKEGA«, JE »SLOVENSKEGA« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICO UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILE LISTA NA OGLED.

Priznanje knezu-namestniku

Pri odkritju spomenika ob 60 letnici osvoboditve Niša izpod turškega jarma, je minister za socialno politiko navzočemu knezu-namestniku Pavlu izrekel sledeče besede polnega in zaslužnega priznanja:

Na poslednjo željo pokojnega kralja ste bili pozvani, da prevzamete upravo v izredno kočljivem položaju in da kot namestnik mladega kralja nadaljujete delo velikega kralja na poti konsolidacije in urejevanja notranjih razmer države. Z neobičajno energijo in modrim presojanjem notranjega in zunanjega položaja države ste izvršili željo ter naročilo pokojnega kralja, da se obvaruje Jugoslavija. Mir v državi, vpostavitve političnega in gospodarskega življenja na zdravo podlago, uveljavljanje demokracije in popolna varnost na zunaj so bile osnovne smerice Vašega presojanja notranjega in zunanjega položaja države.

Trgovstvo in zadružništvo

Pod ravnokar omenjenim naslovom pri naša zadnji »Narodni gospodar« z ozirom na napade trgovskih zbornic zanimiv članek, iz katerega ponatiskujemo sledeče:

Trgovci spadajo v vrsto najmanj važnih davčnih zavezancev. Kar tiče skrbi za državne finance in z ozirom na trditev belgrajske trgovske zbornice, da so trgovci tisti, ki plačujejo davke in vse ostale davščine, je treba pripomniti, da se trgovci preveč hvalijo. Zbornicam so vsekakor znani izvori državnih dohodkov. Od približno 10 milijard dinarjev skupnih dohodkov znašajo neposredni davki (zemljarina, uslužbenški davek, družbeni davek in pridobnina) skupaj nekaj nad 2 milijardi dinarjev in to plačajo v večjem delu kmetje in uslužbenci. Na trgovce odpade samo majhen del pridobnine, ki znaša okoli 400 milijonov dinarjev. To vsoto plačajo vsa poedina trgovska, industrijska, obrtna, rudarska, prometna, lekarniška, hotelirska itd. podjetja. Koliko plačajo sami trgovci, ni znano. Pač pa je znano, da plačajo samo obrtniki 76 milijonov dinarjev, oziroma blizu četrtine celokupne pridobnine. Ako se upoštevajo vse druge skupine pridobninskih zavezancev, bo težko priti do zaključka, da plačajo trgovci kot neposredni davek več kakor 100 milj. din. Pa tudi če bi ta vsota bila nekoliko višja, bi to vendar zbornicam ne dajalo pravice, da proglašajo trgovce »za glavne nosilce današnjega gospodarskega reda«. Tem

V kratkem času značilnega gospodarskega razvoja je naš narod ponovno dobil vero v svojo silo in moč. Notranji mir je v vsakim dnem zajemal čim dalje bolj vse kraje naše lepe domovine, vera v Vas pa ga je navdala z upanjem in lepše in boljše dneve. To je bil stvaren dokaz, da se je krenilo odločno naprej k popolni konsolidaciji naših notranjih razmer. — Belgrad je postal značilno politično središče mednarodne politike srednje in vzhodne Evrope. Vzpostavitev prijateljskih odnosov z državami, s katerimi naša država ni bila v posebnem prijateljstvu, predstavlja krono vaših uspehov v zunanji politiki. Moč in vera našega naroda se pričena vračati pod vtisi novih zunanjih in notranjih dogodkov in danes vam vsa država v iskreni ljubezni do vaše osebnosti izkazuje polno in zaslužno priznanje.

prej, ker so v zadružništvu pri nas organizirani kmetovalci in potem državni uslužbenci, za katere bi bilo smelo trditi, da so v manjši meri nosilci gospodarskega in društvenega reda nego trgovci. Čas je, da trgovci razumejo, da niso niti edini niti najvažnejši davkoplačevalci. Po naši davčni ureditvi odpade večji del davčne obremenitve na kupovalce, a kupovalci so tisti, ki se organizirajo v zadruge, so tisti, v katerih imenu govori zadružništvo, to so kmetje, uradniki, delavci, obrtniki, ki ne žele izbegavati obveznosti nasproti državi, ampak iščejo v zadružništvu pot in način, da se izognejo nepotrebnih davstev v korist posredovalcev.

Banovina gradi

Banovinski fond za javna dela znaša za letošnje leto okrog 10 milijonov dinarjev. Iz teh sredstev bo odpadlo okrog 5.300.000 za cestna dela, 2.400.000 din za hidrotehnična dela, okrog 1.400.000 din za zgradbo hudournikov, okrog 900.000 pa za različna dela, merjenja in naprave načrtov. Bednostni sklad je še posebno namenjen podpori brezposelnih z delom in dobivajo večino podpore iz bednostnega sklada občine, ki izvršujejo v svojem okolišu s sredstvi iz bednostnega sklada manjša javna dela, pri katerih se zaposlujejo domači brezposelni. V bednostnem skladu bo za letošnje leto

štilili delavca pred izkoriščanjem s strani kapitala, ki je največkrat v rokah tujcev. Mi smo zemlja malega človeka, malega delavca. Kakor so do srede preteklega stoletja uživali sadove naših žuljev nemški grofje, tako je pozneje z razmahom kapitalizma posegel po našem narodnem bogastvu tuj kapital. Donatstvu je bil samo orodje, da dviga zarj bogastva naše zemlje. Prilčno isto je bilo v ostalih delih države in tako smo doživeli, ko smo se sicer politično osvobodili, da vlada v naši državi prav za prav tuj kapital, ki si je znal z brezvestnim izkoriščanjem in podkupovanjem zagotoviti svoje pozicije. Toda danes ne bi bilo na mestu, če bi se spuščal v naštevane vsa dela, ki ga je izvršila vlada v teku dveh let in ki ga misli še izvesti v bližnji bodočnosti. Saj je današnji dan namenjen spominu velikega slovenskega škofa dr. Jegliča in proslavi naše

nacionalne borbe za osvobodjenje. Kakor pred 20 leti, nas tudi danes prevzema volja, da mora biti naš narod na svoji zemlji svoj gospod, nikomur suženj. Zato danes, ko obhajamo spomin na majniško besedo, ponovno kličemo, da majniška misel ne sme v nas nikoli zamreti. V državni skupnosti z brati Hrvati in Srbi hočemo ustvariti boljše bodočnost.

Naš program je: delo in zopet delo, kakor ga občudujemo v našem velikem pokojniku dr. Jegliču!

Ko bo nastopil naš mladi vladar svojo veliko dolžnost (med množico dolgoletno in navdušeno odobravanje), mu bomo izročili to državo urejeno, trdno in sposobno največjega razmaha. To je naša najskrebnjša želja in v tem delu naj nas Bog blagoslovi. Vsem vam pa kličem: Bog živi!

na razpolago 3.850.000 din, od česar bo porabljenega približno polovica za popravilo občinskih cest, četrt za hidrotehnična dela, ostanek pa za zgradbo hudournikov, pri čemer je v letošnjem letu banovina prvič določila vsoto 300.000 din za izboljšanje travnikov. Marsikje po Sloveniji se da z razmeroma skromnimi stroški lepo dvigniti donos travnikov in postavka 300.000 din predstavlja začetek načrtnega izboljšanja travnikov. V teku let se bodo ti izdatki, za katere bo banovina vsako leto našla potrebna sredstva, bogato poplačali.

Skoraj 14 milijonov dinarjev, ki jih bo letošnje leto banovina žrtvovala iz svojih sredstev za javna dela, pomenijo za Slovenijo zelo mnogo. Če upoštevamo, da se bodo poleg banovinskih javnih del nadaljevala in na novo začela tudi druga večja javna dela, za katere daje sredstva država, potem smemo biti prepričani, da bo v letošnjem letu pač večina za delo voljnih brezposelnih mogla priti do dela in zaslužka. V svojem načrtu izvedbe javnih del v Sloveniji na stroške obeh banovinskih fondov, je tehnični oddelek banke uprave upošteval seveda tudi lansko leto začeta javna dela, ki še niso bila končana. Tako se bodo nadaljevala vsa lansko leto prekinjena cestna dela, regulacije in melioracije. Začetih bo tudi nekaj novih. Tehnični oddelek banke uprave se pri razdelitvi del ozira vedno tudi na to, kakšne so krajevne razmere in potrebe. Poleg upoštevanja siromašnih občin in nujnosti javnega dela pa ni zanemarljivo načrtno delo, ki stremi za tem, da se vsa javna dela gradijo tako, da so režijski stroški čim manjši in da čim večji del preračunane vsote odpade na mezde.

Čudne razmere v slovenskem Sokolu

Sokol kraljevine Jugoslavije je po svojih namenih, ki naj bi jih imel, veledržavna tvorba. Dočim na splošno v Srbiji Sokol res zbira okrog sebe vse narodno čuteče ljudi, so nam zlasti zadnji tedni več kot jasno pokazali, da hočejo gotovi činitelji napraviti iz Sokola v Sloveniji avantgardo za propadlo Jug. nac. stranko. V tem položaju je Sokol v Sloveniji za ogromno večino slovenskega naroda naravnost neznošljiv in bi mogle biti posledice, ako pojde tako naprej, za narod in državo nedogledne. Zato so bile več kot na mestu besede, ki jih je v tem pogledu ob ogromnem odobravanju velike množice, zbrane na taboru v Slovenjgradcu, izrekel bivši predsednik mariborske oblasti dr. Leskovar. Vprašal je: Ali je morda samo slučaj, da so bili napadali na avtobus ljubljanskih akademikov vprav člani Sokola in med njimi sam načelnik Sokola pri Sv. Lenartu in staroste Sokola mariborske sokolske župe? In vendar je bil obisk Petra Živkoviča v Sloveniji očitno zgolj političen. Ali je samo slučaj, da so državno zastavo v Laškem pri Celju razrezali trije člani tankajšnjega Sokola? Ali je morda samo slučaj, da so se v Ljubljani na topovski strel z grada, ki naj bi naznanil požar, zbrali vprav člani Sokola, ki so potem v svitu ognja demonstrirali proti sedanjim vladim in za Živkoviča? Ali je morda samo slučaj, da so hoteli tabor slovenskih fantov in mož motiti ravno Sokoli? Ali je morda samo slučaj, da so udeležence tega tabora, ko so se mirno vračali domov, v Zalcu, pri Sv. Petru v Savinjski dolini, v Polzeli in še v nekaterih drugih krajih napadali vprav Sokoli?

PODOMOVINI

Posavčani!

Po temnih dnevih vstaja naša katoliška prosveta k novemu življenju in delu za bodočnost. Zrinjalo se zopet vrste naše mladine na novo delo v nov čas za boljše bodočnost našo in naše skupne domovine. Temu pričajo številni prosvetni in fantovski tabori širom Slovenije. Posavje pri tem obnovenem delu ne sme zaostati. Vidensko prosvetno okrožje in Posavsko fantovsko okrožje privredita v nedeljo 8. avgusta v Rajhenburgu »Posavski prosvetni tabor«, za katerega vabimo vse naše moške in ženske, žene in dekleta. Nihče naj ne ostane ta dan doma! Pekažimo, da nas temni in trdi dnevi preteklosti niso strli, ampak okrepli in potrdili. Posavski prosvetni tabor v Rajhenburgu naj bo močnejša manifestacija Posavja za naše obnovenje delo.

Iz raznih krajev

Reteče. Močnim so znane Reteče pri Škofji Loki kot priljubljena izletna točka, predvsem pa kot zaželjeno kopališče. Lepa je ta vas, samo eno ji manjka — primerena ljudska šola. Mnogi najbrž niti ne vedo, da v Retečah obstoja trirazredna šola. Le redki opazijo na neznačni razdrapani stavbi napis »Narodna šola«. Ta razpadajoča enorazrednica že mnogo let nosi žig trirazrednice. Ker ima le eno učilnico, ima v najemu še drugo učilnico v izmeri 20 kvadratnih metrov, kamor dnevno zahaja po 60 učencev. V šolski učilnici pa grozi učencem, da se jim vsak čas usujejo na glave tramovi, podprti v strop. In v teh razmerah se muči letno do 160 otrok. Vsi dosežani napori niso mogli rešiti tega nesrečnega šolskega vprašanja. Skozi mnogo let se je nabiral stavbeni fond, ki pa v večini ni likviden. Vendar razpolaga današnji novi odbor s precejšnjo gotovino, ki bo omogočila pričetek zidanja z najetjem posojila. Občinski odbor je tudi sprejel gospodarski načrt, po katerem bo nova šola amortizirana v 10 letih. Načrt nove trirazrednice je izdelal tehnični oddelček banke uprave in je strogo ekonomičen in v gorenskem slogu. Stavba bo monadstropna s plitvo streho. Le učiteljska sta-

novanja ne bodo zadovoljiva, kar se bo, upamo, popravilo pri gradnji. Proračun cele stavbe znaša 530.000 din, a je upati na znatno znižanje pri licitaciji, ki bo 15. julija. Takoj po uspeli licitaciji bo odbor prišel z zidanjem, tako da bo letos stavba gotova vsaj v surovem stanju. Reteče bodo tako mnogo pridobile na sunasjem videzu, otroci in starši pa bodo zadovoljni, da jim bo šola res učilnica, ne pa mučilnica. Ljudstvo tudi upa in veruje na vso pomoč oblasti, zlasti banovine, ki vedno pokaže popolno razumevanje za potrebe našega podeželskega ljudstva.

Šmarjeta. Če verjamete ali ne, da je Novakova Micka iz Toplice dne 29. junija v hosti dobila goburja, ki je imela premer klobuka 30 cm, steblo debelo 9 cm, višino 20 cm in je tehtala dobro kilo. Papirnatih »jurjev« se pri nas še nekateri spominjajo in morda jih tudi imajo, a ta gozdni jur je vzbudil pa splošno pozornost. — Na šmarjetsko nedeljo 11. julija, ko bo pri nas žeganje, bo obenem blagoslovitev novega gasiliskega doma, ki najbrž po velikosti in lepoti nima para v Sloveniji. Po dolgoletnem neumornem prizadevanju predsednika četo Karlovčka bo v Šmarjeti stal lep gasilski dom, ki bo v ponos sosedi kot je župna cerkev fari. Pridite ta dan od blizu in daleč in si ogledite obe stavbi, ki sta žal zavite v mrzel plašč dolgov. Papirnat pa tudi kovani obkladki bodo hošast olajšali.

Leskovec pri Krškem. Romarski shod pri Sveti Ani v Leskovcu bo letos v nedeljo 25. julija, to je dan pred sv. Ano. Cerkevno opravilo bo ob 6 zjutraj in ob 10 dopoldne. Častilci sv. Anne, bližnji in daljnji, povabljeni!

Trebelno pri Mokronogu. V šolskem vrtu v Mokronogu je tat pustil gramofon, ukraden čevljarju Leopoldu Pavlinu na Trebelnem. Kako veselje v hiši, ko ga je orožnik vrnil! — Prometa z vinom ni. Brez zadruge ne bo šlo! A ljudstvo nima več srčnosti za združništvo. — V Lanknici, župnija Mokronog, so se stegli pri pižaci (točenju pod vejico). En fant zaboden leži v bolnišnici. — Mlad konj je udaril v glavo Jožefa Mikliča, člana občinske uprave. Konj se ni bil podkovan, ni valjke varnosti. — Povožil se je Anton Anželj, občinski

odbornik, ko je vozil deske. Zdravi se v bolnišnici. — Šest tatov je zahrepenlo po vinu. Prišli so k zidanci pokojne Terezije Grlica v Čačnji vasi. So jih prepodili.

Višnja gora. V Višnji gori na Starem gradu so ob priliki evharističnega kongresa naši vrli fantje postavili visok križ, viden na vsi strani. To znamenje našega Odršenja je na Vičov dan — državni praznik — ponoči neznan zločinec podrl. Ljudje se zgražajo nad bogokletstvom. Ako ga ne najde svetna pravica, naj ve, da boš pravica ne uide. Sumi se, da mora biti lopov blizu, najbrž v Višnji gori, ker po naših vaseh ni takih propalic. Morda je isti, ki je ob bitvi na predvečer pri fari ugasnil elektriko. — Te dni smo naredili pregled informativnega časopisa, ki prihaja v farno. Tole smo ugotovili: V našo farno prihaja 32 Slovencev, 165 Domoljubov ter 5 Slovenskih domov, skupaj 202. — Nam nasprotnega časopisa pa je od jenesarskega Jutra preko Puceljevega Kmetilca do histeričnega Pohoda skupaj 36. Iz družin, ki požira duševno hrano iz slabega časopisa, rastejo podiratelji križev in požigalci cerkva. Oče, nikar ne reci: Meni noben časopis ne škoduje, ker mislim z svojo glavno. Ni res, tista glava, ki misli namesto tebe in namesto tvoje družine je časopis, ki prihaja v hišo.

Velesovo. V torek, 18. julija proti večeru bo sprejela naša župnija v svojo sredo novomašnika g. Franca Štepiharja, ki je duhovnik šibenške škofije v Dalmaciji. V nedeljo, 18. julija ob 10 bo tu slovesnost nove svete maše. Za takrat upamo, da se bo naša prostorna cerkev napolnila z verniki, ki bodo prihitali iz bližnje in daljne okolice k tej slovesnosti. Cerkevno predstojništvo se je potrudilo, da je kot pripravo na novo sv. mašo popravilo stopnišče pred cerkvijo. Farani so pripeljali veliko voz peska, da se ves ta prostor lepo posuje, in tudi v denarju so prispevali za kritje

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljuba«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

RAZNO

Kdor zna, pa zna. Joža: »Posodi mi deset dinarjev, saj si dober človek.« — Miha: »Zal, imam pri sebi komaj sedem dinarjev.« — Joža: »Pa daj teh sedem, ostale tri mi ostane dolžan.«

Snidenje. Tat tatu: »Kaj si tu?« — »Vlomil sem v neko banko, pa so me prijeli.« — »In ti?« — »Bil sem ravnatelj tiste banke, v katero ste vlomili, in so me prijeli.«

Okrog leta 1700 so si plešasti ljudje na Angleškem drgnili glavo s čebulo, potem pa isto namazali še z medom. Kolkim je to čudno zdravilo pripomoglo do zopetnih čas, nam zgodovina nič ne poroča.

V srednjem veku je bila za peke v mestu Nuremberg, v Nemčiji, določena občutna kuzen za prekratko vago kruha. Kritičja te postavbe so javno na trgu na vrvi prizanega »stunkali« v vodnjak do onemoglosti. Gobe, ki ponoči svetijo. V braziljskih gozdovih so odkrili gobe, ki dosežejo velikost človeške glave in ponoči izžarevajo zelenkasto svetlo-

L. Ganghofer:

32

Martinj kloster

Roman iz začelja 12. stoletja

Postlovenil Blaž Poznič

Z zavzetimi očmi je opazoval Zigenot prijazno podobo, in sončni mir tega prostora je toplo govoril njegovemu srcu. Oddahnil se je, kakor da se mu je zljajalo pri duši, in z naglimi koraki je krenil proti šotoroma. Ogledujoč se za vhodom, je obkrožil prvi šotor, toda nenadoma mu je noga zastala ko vkopana ob nepričakovanem pogledu. Pokoncu, v človeški velikosti je stalo dovršeno razpelo pred njim, s križnim lesom zasajeno v zemljo. Sonce se je odbijalo na sušičih se barvah s preprosto umetnostjo izrezljanega in genjivega lika; resna golota bledega telesa s svojimi rdečimi ranami je govorila nemi jezik bolečin, vendar milo in prijazno je zrla na ramo nagnjeno obliže. Z razprostrtima rokama je stal tihi lik pred Zigenotom, kakor da ga hoče pozdravljajoč objeti in mu reči: »Pri tobi je stiska, pri meni pomoči! Pridi na moje prsi!«

Drget je spreletel ribiča, in njegove ustnice so se gibale pri negovorjenih besedah; počasi so se dvignile njegove lakti in v tem ko si je z eno roko odkril glavo, se je z drugo pokrival po čelu in ustih, kakor je Hiltičalk, stari župnik v Medinjem logu, naučil nekoč petnajstletnega krščenca. V tem hipu se je premaknila šotorna zavesa in Ebervajjn je stopil na prosto; ko je zagledal ribiča, se je trudni izraz, ki so ga kazale njegove poteze, spremenil v nenadno radost, in obe roki je stegnil Zigenotu v pozdrav. »Dostikrat v teh dneh sem premišljeval,

kdaj in kje te bom zopet našel. Zdaj si prišel sam iz lastne volje — pozdravljam te!«

Zigenot je segel menihu v roke in molče prikimal; počasi je okrenil pogled čez ramo in se ozri zopet v sveto podobo. »Kako dobrotno me gleda, pa mora vendar trpeti!« je dejal tiho predse. »Verujem, da je v resnici Bog!« Ebervajnove oči so zasijale. »Zakaj to veruješ?«

»Trpeti in biti dober — gospod, to je težko, tega ne zmore pač noben človek.«

»Ali ne misliš, Zigenot, da bi se tega mogel naučiti od Njega, ki je umrl tudi za te? Poglej njegove rane, poglej, kako se zadira trnje v njegovo čelo, in vendar je blagoslavljival v zadnjih vzdihih svoje mučitelje in prosil svojega nebeškega Očeta: »Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« Ali ti ni moč, da bi se ravnal po Njegovem vzgledu?«

»To bo trdo, gospod! Saj sem vendar samo človek!« S počasno roko si je popravil Zigenot lasce na čelu.

Tedaj je zapazil Ebervajjn kri in rane na ribičevem laktu in prestrašen vprašal: »Ali si ranjen? Kaj se je pripetilo?« In ne da bi čakal na odgovor, je odhitel v šotor.

Osupel je gledal Zigenot za njim.

Z balzomom in platnom se je vrnil Ebervajjn. »Nuj, sedi sem na to skalo in mi daj lakat, da ga obvezam!« »Toda, gospod!« Zigenot je zardel ko deklica. »Teli nekaj prask, še ne čutim jih ne!«

»Prosim te, ne zavračaj pomoči!«

In ribič se je spustil na kamen, stegnil roko in se nasmehnil. Čez neki čas je rekel: »Mehko roko imaš — biti bi utegnila tudi dobra in ne bi stiskala ravno preveč hudo kot gosposka.«

Ebervajjn se je ozri kvišku. »Kaj hočeš s temi besedami?«

zidarskih stroškov. Fantje pridno pripravljajo mlaje, dekleta imajo tudi dosti skrbi, da napletejo dovolj vencev za okras mlajev. Mlajši rod se posebno veseli nove sv. maše, ker take slovesnosti še ni doživel, saj poteče letos 27 let, odkar je bila tu zadnjih nova sv. maša.

Brasnice pri Novem mestu. Dne 12. junija je bilo pri nas zborovanje učiteljskega društva za sodni okraj Novo mesto, ki se ga je udeležilo nad 40 učnih oseb. Po zborovanju v šoli je učiteljsvo odšlo na pokopališče, kjer je počastilo sponin pokojnega nadučitelja Sile, ki je deloval tukaj dolgo vrsto let. Na grob so položili cvetje, domači pevci pa so zapeli žalostinko. Nato so odšli zborovali v gasilski dom, kjer jih je pozdravil domači predsednik občine Anton Gazvoda, šolski otroci in odrasli pa so zapeli nekaj pesmi. Po ogledu župne cerkve, kjer so občudovali zborovalci krasne oltarne slike in lepo notranjost, se je končal dopoldanski spored, ki mu je v začetku prisostvoval naš novi sreski načelnik g. Vidmar. — Dne 24. junija, na kresni dan, so naši vrli brusniški gasilci pohiteli na pomoč mizarju Jožetu Erjavcu, ki mu je zgoraj kozolec z mrvo, deskami in drvini. Po preteku 20 minut so bili gasilci na kraju požara in so omejili delovanje ogujenih zubljev, da ni zgorela še hiša.

Raka pri Krškem. Neureča pa res nikdar ne počiva. Zadnjič je Kukčev iz Ravnega, vozeč kolo, tako nesrečno zadet v nasproti prihajajoči voz, da si je na ojesu predri trehuh in mu je izstopil dreb. V bolnišnici so ga operirali. Na Peterovo se je tudi s koleksom občutno ponesrečiti Klemenčičev Tine iz Ravnega. So ga mestu prevideli. — Kot so imeli Marijini vrtni spodnjega dela dekanije svoj tabor v Lurdu, tako bo za ostale župnije meseca avgusta na Raki. — Vest o nenadni smrti nadškofa dr. Jegliča je tudi pri nas žalostno odjeknila. Saj je bil blagi vladika zlasti med kmetjskim ljudstvom priljubljen. Slava njegovemu spominu!

Šmibel pri Novem mestu. — V naši fari imamo letos zopet dve veliki slovesnosti: dva naša farana, č. gg. Mohar Janez s Potovrha in Peče Jožef iz Smolence vasi, oba sinova vernih kmečkih staršev, bosta pela letos novo mašo. Domači fantje so jima priložili še v nedeljo naproti na kolesih in na konjih, za nove maše pa juna zdaj postavljajo mlaje, dekleta pa pletejo vence. Kaže ljudstvo je še ponosno na svoje duhovnike!

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

Javorje nad Škofjo Loko. Tukaj je umrl v 74. letu starosti Kokolet Anton. Pokojni je bil skozi 40 let ključar pri podružni cerkvi sv. Valentina v Jarčjem brdu. Ves ta čas se je veliko trudil in prizadeval za lepote le romarske cerkve. Bil je globoko veren in vdan sveti Cerkvi. Rad je prebiral krišanske časopise, posebno »Domoljubac«, katerega naročnik je bil, odkar izhaja. Mohorjeve knjige so mu bile prijateljice in svetlovalke od mladosti. Udeleževal se je tudi kot živinozdravnik-samouk ter rad ljudem pomagal z dobrim nasvetom. Bil je dober gospodar in družinski oče; dolgo vrsto let tudi občinski odbornik. Naj mu povrne Bog, kar je dobrega storil.

Cerklje za Geršajken. V ihtetih sunkih je šel v nedeljo, 27. junija glas dvorjanskih zvonov preko cerkljanske ravline. »Seršen Franc, po domače Grilčev Francelj iz Dvorij je umrl 28. junija v Kosovski Mitrovici.« Kar verjeti nismo mogli. Francelj, ta verni, veseli, počten fant, ki se je pred meseci od nas poslovil bres hrupa z mirno besedo: »Saj se kmalu vidimo,« je za vedno odšel od nas. Zajokali so mati, oče, bratje, sestre. Potri smo obstali fantje. — Zakaj si moral oditi ravno Ti? se sprašujemo. Ti, ki te je mati izmed vseh najbolj ljubila? Ti, ki si nam fantom bil tako lep zgled vernega, počtenega, značajnega fanta? Žal se, da je Tvoja mati razumela božji načrt, zakaj si ravno Ti odšel: Zato, da bi bratom in sestram svetli s svojim lepim zgledom. In še bi zašli, da se bodo ob Tvojem zgledu vrnili na pot vernega, čistega življenja. Mi pa dostavljamo tej besedi

Tvoje matere: ne samo domačin, tudi za nas fante si sedaj, ko Tvoje truplo čaka vstajenja v tuji zemlji, živ zgled, kakšni bodimo: verni, za vse dobro dovzetni, v fantovski in deklitski družbi v govorjenju in obnašanju pošteni, veseli in odločni slovenski fantje. Kajti tak si bil Ti. Veran fant, ki se svoje vernosti ni sramoval pred drugimi. Bil si fant, ki si za svoje verno življenje donna in v naši družbi žrpal moč pri boljem zdravniku, Jezusu. Na Jezusa tudi v bolezi nisi pozabil. Francelj, sam ne več, kako vesel Te je bil duhovnik, ki Te je z božjim kruhom okrepčal malo pred smrtjo, katere nisi slutil, ko si me dejal: »Gospod, na prvo nedeljo v mesecu zopet prosim za sv. obhajilo.« Tudi pri vojakih na prvo nedeljo v mesecu nisi hotel biti brez božjega kruha. A želja se Ti ni izpolnila: prvo nedeljo si užival Boga že onstran groba. — Francelj! V svoji skromnosti se nisi nikdar slišil v osredje, čeprav si rad pomagal, kjer je bilo potrebno. Sedaj pa si pred nami: Tvoj značaj bodi naša luč, da bo tudi naša smrt tako mirna, udana in vesela, kot je bila Tvoja. Uživaj plačilo pri Bogu. Pri božjem učencu pa ne pozabi žalostnih domačih in nas — fantov.

Iz naših društev

Stara Lek. V nedeljo 27. junija je bila pri nas blagoslovitev in otvoritev novega Prosvetnega doma. Vsa slavnost je potekala zelo prisrčno in so vsi udeleženci odnesli od nas najlepše vtise. Dramatski odsek nam je na predvečer prikazal Jatenove »Rojenice«, vendar pa se je na obzrih igralcev, ki so svoje vloge rešili še kar zadovoljivo, poznala utrujenost. Glavna slovesnost se je začela v nedeljo z veličastnim spreedom v dekanjsko cerkev. Sv. mašo je opravil g. kanonik M. Mrak in tudi blagoslovil novi dom. Moški zbor je zapel tri pesmi, g. V. Demšar pa je orisal pomen prosvetnega doma za katoliško izobrazbo. Popoldne je bila v novi dvorani slavnostna akademija. Na programu je bila godbe, več telovadnih točk itd. Priznanje nabito polno dvorane pa je zlasti žel moških zbor. Zbor, ki je v osebi g. kaplana K. Babnika dobil izvrstnega dirigenta in oblikovalca, ima dobre moči. Tudi mešan zbor da slutiti, da se bo pod večjim vodstvom g. Babnika še razvil. Popoldanski govornik, naš domačin, g. dr. Zivakov Kalan pa je izprvo govoril o temeljih slov. kat. prosvete. Starološki

»Da ti povem naravnost — prišel sem, ker sem te hotel vprašati: s kakšno pravico ste prišli v našo dolino? Ali ste gospodje v Gadenu ali ne?«

»Najprej tvoje ranc in potem tvoje vprašanje!« je odgovoril Ebervajm mirno in ovil belo platno okoli Zigenotovega lakta.

V tem je prišel od potočka brat Vampo, nesoč napolnjeno ročko. Ze od daleč je zapazil gosta, in ko je dospel bliže in spoznal ribiča, mu je šinila svetla rdečica veselja v njegov okrogli obraz. V slutnji vsega dobrega, ki ga je obetal za obisk, je mlasknil z jezikom in napol ustnice. Kar naravnost bi bil rad stekel k ribiču, toda videl je, da je pater Ebervajm sedel zraven Zigenota in začel govoriti, zato si ni upal motiti pogovora. Zavil je h kurišču, da bi se lolil svojega vročega posla. Toda venomer je škilil tja k obema in oprezoval na vse strani, ali ne bi morda kje zapazil protice; zakaj kjer je trnek, ne more biti lagvič predaleč. Minil je dobršen čas, in še vedno sta onadva govorila. Nad jaso je ugasnila sončna svetloba, in večerne sence so tkale svojo temno preprogo po tleh naokrog; samo vrhovi gora so še žareli v rdečem zlatu. Naposled je ribič vstal; njegov obraz je gorel od vznurjenosti in njegove oči so sijale.

»In to, gospod, to vse smem povedati ljudem na veču, na vero in mož besedo!«

»Da, Zigenot! In kar sem obljubil, hočem izpolniti. Verim se z besedo gosposke v tvojo svobodno roko.«

Njuni roki sta se sklenili, in ribič je dejal: »Tebi verjamem brez prič in pečata. Tvoje oči so kakor čista voda — gledam vanje in vidim: tvoja beseda je železo. Ako ni vere pri tebi, je ni pri nikomer več. Tvoj sem na življenje in smrt. Ko bo večje končano, se vrnem.«

»Nekaj mi še povej! Zavzel si se za ljudi po dolini, kakor gre pravemu možu. Slišal sem, na kaj upajo in

česa si žele — zakaj molčiš o tem, kaj trpe in česa so boje? Slabo so mi poročali o Vacemanu in njegovi družini.«

Senca je zastrla Zigenotov obraz, in s trepetajočim glasom je dejal: »Prišel sem, da bi vprašal, ne da bi sodil in tožil. Tudi ni prav, da bi govoril, preden ni razsodilo več.«

»Vidim, da nočeš odgovarjati, in ne bom dalje spraševal. Vendar še eno! Za vsakega drugega si našel besedo, samo zase ne. Mar sam ne terjaš nič za svoj dom in pravico?«

Ribič je zmajal z glavo. »O tem drugikrat, gospod! Ni treba vsega naenkrat.«

Ebervajm je položil Zigenotu roko na laket. »Ne zapiraj se vase! Ko si prišel, sem ti brai žalost v očeh in skrb v obrazu. Postal sem ti prijatelj v tej uri — ali mi nočeš razkriti svojega srca?«

Zigenot je molčal. Tedaj je zahreščalo blizu v šumi padajoče drevo, razlegel se je vrisk in nato odmevajoči Švajkerjev glas: »Delopust, vi dobri božji hlapeci!«

Znabijeno je pogledal ribič kvišku in potegnil z dlano čez čelo.

»Govori, Zigenot! Razkrij mi svojo skrb! Morda ti morem pomagati!«

»Pomagati? Mislim, da mi bo pomagala pač še lastna roka. Ako omaga ta, gospod, potem bo tudi tvoja pomoč zaman — ali pa bi jih moralo že jutri stopiti sto na tvojo stran.«

»Na moji strani je samo eden! Toda ta edini, Zigenot, je močnejši ko tisoč mož v orožju in oklepu. Ozri se gor k Njemulc! In obješni ribiča okoli ramen, je pokazal Ebervajm na sveto podobo.«

»Ta?« je spozlelo rahlo z Zigenotovih ustnic.

bo. Njihova svetloba je tako silna, da se lahko ob njej bere tudi v najtemnejši noči. Tamošnji divjaki jih seve uporabljajo kot svetilko. Zastojni so, gorijo brez petroleja ali električnega toka in služijo ljudem dolga leta.

Cez tisoč let ne bo več živali, trdi ameriški profesor Olrich. V tej dobi bodo izčrpani vsi petrolejski vrelci in bodo izčrpani vsi premogovniki. Ljudem bo ostala za kurjavo in pogon samo zila vetra, sončna toplota in sila morskih valov. Vse domače in divje živali bodo iztrebljene, morda jih bo nekaj umetno ohranjenih v živalskih vrtovih. Človek bo užival samo rastlinsko hrano, ki pa mu bo zadostovala, ker bo vsa dela opravljal zanj stroj.

Dva pobelega medveda. Prejlnji teden je prišel v Hall na Tirolskem medvedar z dvema medvedoma. Odpeljal je živali v hlev nekoga hotela ter jih priklenil na verige. Zveprkleni pa sta kmalu utrgali rini pa sta kmalu utrgali verige, razbili s šapami vrata in vrnli na prosto. Eden izmed medvedov se je nato napotil po stopje v tretje nadstropje hotela, drugi pa je napa-

dom je blagoslovljen. Zgradili smo ga na pobudo in pod vodstvom našega g. Babuika. Bog naj poplača vsem dobrotnikom in vsem, ki so po svojih močeh pomagali, da naš »Starološki dom« stoji.

Smihel pri Novem mestu. Naše Prosvetno društvo je zaključilo svojo igralsko delo z veliko predstavo na prostem. Po dvomesečnih pripravah je v soboto 26. zvečer in v nedeljo 27. junija popoldne uprizorilo pod lipo na sredi Smihela Vomburjarjevo komedijo »Vede«. Igra je bila za Smihel in vso okolico velik dogodek, saj je pri njej sodelovalo nad sto ljudi: godba, gasilci, narodne noše, šolska mladina itd. Kljub smešnosti nas je igra nazorno učila, da je samo v složenem delu uspeh, kar tudi za Smihel ni brez pomena, saj tudi pri nas maršavaj »napeljuje«.

Vavta vas. Gasilno društvo obhaja letos 30 letnico svojega obstoja. To obletnico hoče slovesno praznovati v nedeljo 11. julija. V večjo proslavo tega jubileja si je nabavilo društveni prapor, ki bo blagoslovljen to nedeljo po sv. maši, katere bo izjemoma ob pol 10 na prostem. Popoldne pa bo na prostoru em senčnem vrtu velika vrtna veselica, h kateri so vabljene vsi prijatelji od blizu in daleč. V kritje stroškov za prapor se bodo zabiljali po blagoslovljivi tudi šebliji in sicer zlati po 100 din, srebrni pa po 75 din. — Prosvetno društvo pa priredi na žegnanje 25. julija pomisljivo igranje življenja av. Jakoba (farnega patrona). Prijatelji, ne zamudite teh lepih prireditel!

Ribno pri Bledu. Na praznik sv. Petra in Pavla so šolarji pod vodstvom učiteljstva priredili vidovdansko proslavo. Na voporedu so bile deklamacije, igrice in petje. Bilo je vse priručno in primerno za otroke in za občinstvo, ki je čisto napolnilo veliko dvorano.

Zadobrova—Sueberje. Pri žrebanju efektne loterije naše prost. gas. čete so bile dvignjene naslednje štev.: 796, 64, 1512, 1832, 1719, 682, 1529, 1131, 678, 1605, 259, 71, 1558, 592, 167, 969, 1720, 798, 1882, 1926, 91, 630, 1835, 417, 82, 1947, 278, 567, 1049, 1299, 488, 38, 1692, 1486, 107, 1021, 677, 35, 1173, 1907. Dobitki se dobijo pri tov. Kamšku v Zg. Zadobrovi 17.

Besnica. Številke srečk dobrodelne loterije prosvetnega društva v Besnici, ki so bile izžrebane v nedeljo, dne 4. julija v Zg. Besnici, so sledeče: 1, 6, 32, 104, 163, 200, 222, 306, 327, 345, 382, 444, 453, 526, 530, 549, 550, 561, 722, 785, 795, 812, 822, 868, 878, 898, 926, 1053, 1061, 1106, 1114, 1171, 1190, 1202, 1251, 1253, 1270, 1301, 1324, 1380, 1390, 1465, 1486, 1510, 1549, 1596, 1606, 1687,

1760, 1884, 1855, 1954, 2048, 2094, 2100, 2124, 2226, 2380, 2390, 2391, 2433, 2435, 2458, 2468, 2480, 2497, 2503, 2523, 2602, 2727, 2728, 2778, 2802, 2806, 2847, 2869, 2925. — Lastniki tablice s temi številkami naj dvignejo dobitke v enem mesecu, sicer dobitki zapadejo v korist prosvetnega doma v Besnici!

»Kovaške lekme«

V Zagradcu na Dolenskem je društvo kmet. fantov in deklet priredilo preudčno tekmo koscev. Že zgodaj zjutraj so štopnikov oče pekli v Smreču ju dva koštruna za drage goste. Popoldne se je pa zares začelo. Najprej smo videli spreved skozi Zagradec. Udeleženci v Valične vasi so imeli na vazu kovaško nakovalno, na katerem so s težkim kladivom kovali pluzno črtalo. Ljudje so zvedavo gledali te žudne kovače in njihovo »reščenogoc. Eden je dobro pripomnil, da bi naj mesto črtala vzeli srp; saj sta kladivo in srp znak tringoa Staline, ki ga glasilo društva kmet. fantov in deklet tako zelo porajta... Po tem imenitnem sprevedu so gospodje govorniki dobili besedo. Edon, ki je menda iz Ljubljane prišel, nas je najprej učil nova poglavja katekizma o skrunjenju nedelj in praznikov. Za kmece je pa še pristavil, da bodo kmelu frčale po tleh glave vseh nasprotnikov tako, kakor rožice na Matjaževem travniku, kamor so sli nato kosci dirket. Zvugala je menda neka tekmovalka iz Bele cerkve, ki je dobila za nagrado lakaste šolnčke. — Da je bilo treba dobro zaliti oba pečena koštruna, se samo po sebi razume. To je bil glavni in najobsebniji del prireditve. In da se ne opati navada, je bil za liko pri Matjažu še pristen pretep z noži in poleni, o čemer bodo govorili še žandarji, dohtarji in sodišče. Tako smo pri nas kosili in kmečkim žuljem čast dajali.

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.30 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetnik, 8. julija: 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Plošče — 20.10 Javna dela v dravski banovini — 20.30 Večer operne glasbe — 22.15 Radijski orkester. — **Petek, 9. julija:** 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Plošče — 20.10 Kmečka žena — 20.30 Koncert veselih pesmi in

arij — 22.15 Angijske plošče. — **Sobota, 10. julija:** 18 Pevski sesteti »Mladost« — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki — 20.30 Preno sinfoničnega koncerta — 22.15 Plošče. — **Nedelja, 11. julija:** 8 Koncert na dveh klavirjih — 9 Čas, spored, poročila — 9.15 Plošče — 9.45 Verski govor — 10 Preno cerkvene glasbe — 11 Plošče — 11.30 Otroška ura — 12 Koncert radijskega orkestra — 17 Stanje mlekarstva pri nas in drugod — 17.30 Lahka glasba in vesele pesmi — 19.30 Nac. ura — 19.50 Plošče — 20.15 Izlet na kmete, vesela zvočna igra — 22.15 Radijski orkester. — **Ponedeljek, 12. julija:** 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Plošča — 20.10 V. N. Nemirovič Dančenko — 20.30 Koncert »Sloga« — 21.15 Plošče — 21.30 Radijski orkester — 21.15 Plošče — 21.30 Radijski orkester — 22.15 Radijski orkester. — **Torek, 13. julija:** 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Plošče — 20.10 Delavska ura — 20.30 Operni spevi — 22.15 Radijski orkester. — **Sreda, 14. julija:** 19.30 Nac. ura; Mesečni kulturni pregled — 19.50 Šah — 20 Plošče — 20.10 Koseki in Koseki — 20.30 Preno koncerta iz Rogaske Slatine — 22.15 Radijski jazz.

RAZNO

n Dvomesečni deček se da za svojega. Informacije se daje v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece, Ljubljana, Lipičeva ulica.

k Kuhaj varčno in dobro! Izšla je zbirka preizkušenih pa še nikdar objavljenih navodil in receptov za kuho, vkuhanje in sušenje sadja, pripravljena s sadnih sokov itd. Cena 3 din. Plačljivo tudi v pisemskih znamkah. Naroča se pri upravi Vigred, Ljubljana, Masarykova cesta 12.

Zemljevid Gorenjske. V merilu 1:75.000 (v velikosti 94x50 cm), poraben tako za turiste, kolesarje in avtomobiliste. Sega na jugu do Škofje Loke in Hudejzome ter na severu malodane do avstrijske meje, na zahodu od Cerkelj in Grinotova in na zahodu do Mangartove skupine in Krna na italijanski meji. S pridom ga bodo rabili vsi, ki potujejo po naši lepi Gorenjski. Ker je zemljevid risan natančno, obširno in pregledno, bo okras vsaki goreki postojanki v Karavankah, Kamniških planinah in Triglavskem pogorju, dalje pisarn, hotelov in gostiln na Gorenjskem. Cena je jako nizka — saj stane le 5 Din. Založil ga je Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani.

del 10 letno deklico, ki jo je srečal, ter jo obdeloval s svojimi šapami. Deklica je klicala na pomoč, kar je opozorilo ljudi, da so prihitali in deklico rešili iz smrtni nevarnosti. Tedaj je prihital tudi medved iz gostilne ter je zverino odvedel nazaj v hlev. Težko poškodovano deklico pa so morali odpeljati takoj v bolnišnico. Drugi medved pa si je privoščil drugačno zabavo. Razgrajal je po hotelu in razbil več oken in vrat. Iz hotela so ga končno pregnali, toda še se ni dal prijeli ter je pobegnil v vrtove in obiskal še več hiš, kjer je povsod kaj razbil in pohodil. Sele po vestranskem razdejanju so medveda ukrotili in ujeli.

V Ameriki se v 13 državah izvrši kazni na smrt obojenih z občanem, 22 držav ima za to električni stol, v Arizoni, Colorado, Nevada in Wyoming se rabi »lethal« plin, v državi Utah si obsojenec lahko izbere vedala ali ustrelitev. Eksekucije so odpravljene v državah Rhode Island, Wisconsin, Michigan, Minnesota, Maine, North in South Dakota ter v Kansasu.

Vznašajoč se so doneli glasovi zvona, za katerega je vlekel Svajker. V lesu in ob gorah se je odbijal odmev, kakor bi na vabeče glasove prihajal od vsopovsod vesel odgovor. V rahlo sozvočje se je spremenila vsa tišina večera, zrak je donel, skale so odmevale, slednje drevo v gozdu, se je zdelo, da zveni, in ptice, katerih pesem je bila že utihnila, so začele zopet ščebetati in žvrgoleti. Ebervajin je prvokrat upognil koleno pred likom, ki ga je bil izobilil z lastno roko, in je glasno molil: »Zopet gine dan, o Gospod, ki Si ga nam dal. Zahvalim se Ti za vse dobrote, ki mi jih daje Tvoja ljubezen v sleherni uri. Cetudi pada noč, se ne bojim hudega, zakaj Ti si pri meni, in Tvoje roke varujejo potrdga, ki je čistega srca. Dobremu Si dober, zvestemu Si zvest, pomoč najde pri Tebi v sleherni stiski, in kakor ščit ga obdaja Tvoja dobrota.«

Ob Ebervajnovi strani se je bil zgrudil na kolena Zigenot, njegove ovlažene oči so se lesketale upirale v tiho podobo, in pritiskajoč si drhteče roke na prsi, je jecljal edino molitev, ki so jo znale njegove ustnice: »Moj dobri Gospod, Ti moj Bog! Ko je utihnil zvon, se je dvignil in odšel kakor v sanjah. Brat Vampo, ki je kleče poleg ognja opravil svojo molitev, se je pokrival, brž vstal in začel z obema rokama migati ribču. Toda Zigenot ga še pogledal ni. »Ribič, he, ribič! Ljubi prijatelj!« je klicel brat polglasno skozi uvotljene dlani. Toda Zigenot ni čul. Žalosten je znal brat Vampo s svojo okroglo glavico, se podpiral z rokama, in v tem ko je gledal za ribičem, ki je izginal v temnečim gozdu, je otožno mrmral predse: »Grdi kraj! In grdi ljudje! Na ribiča bi bil še nekaj dal — zdaj nas pusti tudi ta na cedilu!«

V šumi, kjer je mod vejevjem trepetal samo še slaboten sij gasnočnega dneva, je krenil Zigenot po isti poti, po kateri je bil prišel. Neslišno je stopal med drevmi,

mehka blazina mahu je dušila njegove korake. Kar je zavnelo železo, in za gostim grmovjem je potikom spregovoril glas: »Zastonj čakava, ne bo ga.«

»Ali ti nisem takoj dejal?« je odvrnil drug glas. »Odšel je domov po dolinski strani.«

»Zapriva mu poti!«

Zigenot je slišal pokati veje in votel topot kopit. Potem je bilo v gozdu zopet vse tiho; le v daljavi se je tožeče oglasila ponočna ujeda.

»Sklicujejo se zlobniki,« je zamrmral Zigenot, »in štejejo moje dni.« Težko dihajoč se je ozrl nazaj proti krčevini, ki jo je bil zapustil. Potem je izdri meč, in z gojim železom v roki, je šel po svoji temni poti. Stopal je bolj in bolj hitro. Ko se je bližal svojemu domu, je bila že noč nad jezerom in pristajališčem. Buren strah ga je prevzel, ko je videl ogradna vrata odprta. »Viho!« je zaklical. Toda tiha in spokojna mu je gledala hiša nasproti, in prijazen žar z ognjišča mu je sijal skozi vrata in okna. Tedaj se je otresel svojih skrbi in krenil navzgor po holmu. Ko je stopil v vežo, se je odkril. »Mati, zlati čas se nam obeta!«

Namesto odgovora mu je udaril na uho vraščoč smeh matere Mathilte; iz naslanjača je stezala svoje roke proti sinu, in trpoleči plamen z ognjišča je ožarjal njene blede, od strahu spačeno poteze.

»Mati!« je zavpil Zigenot bled, in njegove zmedene oči so preletele prostor. »Kje je sestra?«

Mati Mathilta je pokazala z roko. Zigenot je stal ko okamenel. »Tisti, ki sem ga odšel iskat — kje je zdaj?« je zaječal z dušičimi se besedami. »Ko sem klečal pred Njim in molil — kje je bila tedaj Njegova zvestoba, kje Njegova pomoč?« Z drgetajočo roko je pograbil svoje orožje. »Moj meč!« je zavpil ven v noč.

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Živinoreja in živinorejske zadruga

Da je živinoreja naša glavna pridobitna kmetijska panoga, je vsakemu dobro znano; o tem se vedno zelo veliko govori in piše. — Vprašanje naše živinoreje pa s tem še ni rešeno. Predvsem je treba poznati pota, po katerih moramo iti, da živinorejo čim bolj dvignemo. Napredok v živinoreji bomo dosegli brezdvomno le s pomočjo vztrajnega in vestnega dela v živinorejskih zadrugah.

Pri nas imamo že precej živinorejskih zadrug. Nekatere od njih delajo dobro, druge zopet bolj slabo. Odkod ta nedelavnost pri nekaterih zadrugah? Večina najde prav hitro razne neutemeljene izgovore. Gospodarska kriza, pravijo, da je kriva neuspehov, nadalje nizke cene živine; nekateri nesirpneži pa bi želeli, da bi zadruga kar čez noč delala čudeže, kar pa je nemogoče.

Vsi ti prazni izgovori prav malo držijo. Kljub nizkim cenam živine so bili kmetje vedno na boljšem tam, kjer so živinorejske zadruga stalno delovale za skupni cilj, kot pa v krajih, kjer ni bilo za združeno delo mogoče najti sposobnih in dostopnih ljudi. Zavedati pa bi se morali tega, da se da to, kar je posamezniku nemogoče, z malimi žrtvami skupno doseči. V današnjih časih ni več tako, da bi se lahko grabilo samo po velikem; borba za obstanek je težka in splošna, zato pa premore samo tak človek nekaj, ki zna gospodariti tudi z malenkostmi.

V nekatere zadruga je treba vložiti v začetku precej denarja; živinorejske zadruga ga ne potrebujejo mnogo. Ves v živinorejsko za-

drugo naložen denar pa se tudi v nekaj letih prav dobro izplača, samo ako je vodstvo zadruga v pravih rokah in če so člani zadruga res delavni ljudje.

Živinorejska zadruga ne more takoj v prvih letih izvesti vsega, kar je potrebno za napredok živinoreje. Zato je treba že nekaj več smotrenega dela. V krajih, kjer se je kmet bavil z drugimi panogami kmetijskega gospodarstva in le v manjši meri z živinorejo, ima zadruga v začetku drugo delo, kakor pa v krajih, kjer je bila živinoreja glavni vir dohodkov in kjer so se uvidevni živinorejski združili v živinorejskih zadrugah k skupnemu delu.

Namen vseh živinorejskih zadrug je dvigniti živinorejo, delo posameznih zadrug v dosego tega namena pa je različno. Zadruga, ki delujejo, so že bližje temu namenu; njihovo delovanje mora biti natančno in vsestransko strokovno. One zadruga pa, ki šele začenjajo delovati, imajo mnogo težje stališče; živinorejca morajo šele vzgajati za pravo zadrugno delo in upoštevati pri tem krajevne razmere.

Delo živinorejskih zadrug je precej obširno. V pojasnilo naj zadostuje samo nekaj bistvenih podatkov.

Veliko zlo v živinoreji je, ako primanjkuje dobrih bikov plemenjakov. Da se temu odpomere, se združijo živinorejci v živinorejsko zadruga z namenom, da skupno nabavijo plemenjaka. Glavni namen zadruga je, da dober plemenjak zaplodi boljši zarod. Pri tem pa mora gledati zadruga na to, da si nabavi čistokrvnega plemenjaka tiste pasme, ki je za dotični kraj najbolj primerna. Delo take začetne zadruga je v začetku zelo enostavno: voditi mora skočni zapisnik, plemenjaki pa mo-

rajo biti v dobri rejli. Pozneje se delokrog zadruga znatno razširi.

Vsaka zadruga mora voditi rodovnik in izvrševati kontrolno molžo. Rodovne knjige, kakor tudi zapisnike, morajo voditi zadruga zelo natančno; le točni zapisniki morejo odstraniti vsak dvom o zmožnostih posameznih živali. Izločiti mora vse one živali, ki zaslužajo za povprečnimi živalmi, ker od takih trpi vsa okolica samo škodo.

Največji uspeh v živinoreji pa dosežemo s smotreno in strogo odbiro. Dobre plemenske živali dobimo potom odbiranja. Lastnosti na potomce podedujeta tako krava kot bik, toda ne vsak v enaki meri; zato je treba odbrati za pleme najboljše krave in bike. Posebno veliko važnost pa moramo polagati na dobre plemenske bike. Krava, ki ima n. pr. veliko podedljivo napako, prenese isto samo na malo število potomcev; slab bik pa pomnoži svoje podedljive lastnosti v neprimerno večjem številu potomcev, kot pa krava. Večkrat povzročil slab plemenski bik vsej okolici veliko škodo, ki skvari vse potomstvo dotičnega kraja.

Za rejo je treba odbrati najlepša teleta od najboljših krav, ki so glede zunanjih znakov in oblik ter drugih lastnosti res vzorne živali; poleg tega morajo dobro izkoristiti po- užito krmo in biti popolnoma zdrave. Odrabri naraščaj moramo gojiti z vso skrbnostjo in mu nuditi vse pogoje, ki so neobhodno potrebni za pravični in hitri razvoj. Le tako smemo pričakovati, da se bo živina zboljševala glede telesnih oblik in donosnosti od roda do roda, ter prenašala vse dobre lastnosti na potomstvo. Pa tudi na to moramo gledati, da si vzgojimo tako pasmo goveje živine, ki bo kar najbolj izkoristila vso krmo, ter nam to vračala s obilnim in dobrim mlekom. Živinorejske zadruga bodo morale prej ali slej resno misliti na to, kako izpeljati kontrolo krmljenja, in

W. Hlauff — I. O.

Pravljice

Petorica je za trenutek osupnila, toda dobro podkovani v preganjanju, so se razdelili, dirjali desno in levo za njim in ker so bolje poznali način jezdarjenja po puščavi nego Said, sta dva izmed njih begunca kmalu prehitela in se obrnila proti njemu; in ko je bežal v stran, je zadel tudi tam na dva nasprotnika, petega pa je imel za hrbtom. Prisega, da ga ne bodo ubili, jim je branila rabiti orožje; tudi zdaj so mu zopet vrgli od zadaj zanko čez glavo, ga potegnili s konja in neusmiljeno pretepli; nato so mu zvezali roke in noge in ga položili na žareči pesek puščave.

Said jih je prosil, naj mu prizaneso, kričal in obljubljal veliko odkupnino, toda smeje so se zavijhteli roparji na konje in oddirjali. Se nekaj trenutkov je prisluškoval lahkim korakom njihovih konj, potem pa se ga je lotil obup. Mislil je na svojega očeta, kako žalosten bo stari mož, če se mu sin več ne vrne; mislil je na svojo lastno revščino, da mora tako mlad umreti, kajti nič mu ni bilo bolj gotovo, kakor da bo moral v vročem pesku strašne muke prestati in od žejne in lakote umreti, ali pa ga bodo šakali raztrgali. Sonce se je dvigalo vedno više in žgalo pekoče na njegovo čelo; silno se je napanjal, dokler se ni toliko dvignil, da je sedel. Pa tudi to je le malo olajšalo njegov položaj. Pri tem naporu mu je padla piščalka, ki je visela na verižici, iz obleke. Trudil se je tako dolgo, da jo je mogel z usti doseči; slednjč so se je ustnice dotaknile, poskusil je pibati, pa tudi v tej strašni sili se ni oglašila. Glava mu je v obupu omahnila nazaj in naposled

mu je pekoče sonce vzelo zavest; lotila se ga je globoka omedlevica.

Tako je ležal Said mnogo ur v nezavesti. Zbudil ga je neki šum v njegovi bližini, ob enem je čutil, da ga je nekaj zgrabilo za ramo; zavrnil je od groze, zakaj mislil je, da je prišel šakal, ki ga raztrga. Zdaj ga je tudi za noge prijel, toda čutil je, da ga niso popadli krepplji zveri, ampak da se z njim skrbno bavijo roke nekoga moža, ki je govoril z dvema ali tremi drugimi. »Živi,« so šepetali, »toda ime nas za sovražnike.«

Naposled je Said odprl oči in zagledal nad sabo obraz majhnega, debelega moža z majhnimi očmi in dolgo brado. Te mu je prijazno prigovarjal, mu pomagal, da je sedel, in mu podajal jedi in pijače. Medtem ko se je mladenič krepčal, mu je pripovedoval, da je trgovec iz Bagdada z imenom Kalum-Bek in da trguje s šavil in finimi tenčicami za gospe. Bil je na trgovskem potovanju, zdaj pa se vrača domov in ga je zagledal polmrtega ležati v pesku. Njegova krasna obleka in bliskajoči se kameni njegovega bodala so zbudili trgovčevno pozornost; vse je storil, da bi ga oživil in to se mu je zdaj posrečilo. Mladenič se mu je zahvalil za rešitev, zakaj uvidel je, da bi bil moral žalostno umreti, ako bi ne bil prišel ta mož. Ker pa ni imel niti sredstev, da bi mogel sam nadaljevati pot, peš in brez spremstva pa tudi ni maral potovati skozi puščavo, je hvaležno sprejel sedež na enem težko obloženih trgovčevih velblodov in sklenil iti pač z njim v Bagdad; morda bi se mogel tam priključiti kakim družbi, ki bi potovala v Balsoro.

Med potjo je pripovedoval trgovec svojemu novemu tovarišu marsikaj o izvrstnem vladarju verul-

RAZNO

19 ton hroščev. V občini Weinfelden v Švici so na 1300 hektarjev zemlje dobili od 5. do 9. maja kar 19 ton majskih hroščev. Če pomislimo, da tehta en hrošč nekaj več kot 1 gram, tedaj je bilo v teh ionah 17 milijonov hroščev, ki je zanje občina plačala otrokom, šolam in brezposelnim 4200 frankov. Letošnji lov presega onega pred tremi leti za 5 ton, čeprav jih tedaj niso tako pridno nabirali kot letos.

Družine z velikim številom otrok. V Češkoslovaški je okoli 300 družin, ki imajo po 15 otrok. Od teh družin je 164 na Slovaškem, 137 na Češkem, druge pa na Moravskem in v podkarpatski Rusiji. In Družin z 10 otroki je na Češkoslovaškem preko 2 tisoč, in od teh 900 na Slovaškem. Te številke dokazujejo, da je na Češkoslovaškem Slovaki najbolj bogata z visokim številom otrok. In Slovenija?

Pasji naočniki. V zadnjem času so začeli izdelovati očala tudi za živali. V Sydneju v Avstraliji imajo veliko bolnišnic za živali in tam izdelujejo

sicer tako, da bi kar najbolj odgovarjala našim razmeram; šele tedaj bodo svoj namen v popolni meri dosegle.

Če vse še enkrat natančno premislimo, pridemo do zaključka, da zahteva napredek živinoreje mnogo dela, katero pa ni tako težavno, ako delamo po gotovem načrtu. Predvsem moramo gledati na to, da bomo imeli doma vedno zadosti dobre plemenske živine in po možnosti tudi za prodajo.

Češnjev dan v Brusnicah

Na praznik sv. Petra in Pavla je bil v Brusnicah drugi Češnjev dan, to je razstava naših češnje. Od blizu in daleč so prišli k nam obiskovalci. Domačini so mogli podpravi pred šolo odlične goste, med njimi načelnika kmetijskega oddelka kraljevske banke uprave g. inž. Podgornika, sreskega načelnika g. Vidmarja, sadjarskega referenta pri kraljevski banški upravi g. Flegota, okrajnega kmetijskega referenta g. Malasa in njegovega pomočnika g. Filipiča, tajnika sadjarskega in vrtnarskega društva g. nadzornika Andreja Skulja in predsednika občine Smihel-Stopiče kmet. svetnika g. Brulca. Po dobrodošličinah, ki sta jih izrekla predsednik občine Anton Garvoda in šolski upravitelj g. Marinič, kot predsednik sadjarske podružnice, je deklica Martina Pavlinova iz Ratača deklamirala priložnostno pesem, domači pevci pa so zapeli dve pesni, eno na čast naši češnji, brusniški hrustavki. Pred otvoritvijo razstave po načelniku kmet. oddelka kralj. banke uprave g. inž. Podgorniku so se vrstili govori, ki so poudarjali velik pomen takih razstav in izveneli v slavospev naši brusniški hrustavki. Takoj po otvoritvi se je začela živahna kupčija s češnjami, ki so jih sproti v avtomobilnih odvalcih v razne kraje naše domovine. Češnje so bile res krasne in so se prodale večinoma po pet dinarjev. Prodane je bila vsa zaloga, ca. 1000 kg, kar jih je bilo na zelo lepo urejeni razstavi. Naj se omenimo, da je razstavil naš marljiv podpredsednik sadjarskega društva Jože Mikolič iz Bendij zgodnje breskve, ki so bile deležne občudovanja obiskovalcev. Radi bi bili ljudem ustrežili in ugodili številnim naročilom, a dež in tudi toča sta to preprečili. Morebitne nedostatke bomo odpravili prihodnje leto. Topla zahvala pa gre

v prvi vrsti kralj. banški upravi za naklonjeno podporo. Vsem obiskovalcem pa ključemo: Hvala lepa za obisk in prihodnje leto pa zopet na svideenje v dolini češnje.

Z občinske deshe

V zadnjem času se je razpašla navada, da nekateri mesarji takorekoč krošnjarijo z mesom okrog. Ne samo, da po hlišah okrog ponujajo in prodajajo mesne izdelke kakor suhe klobase, salame itd., marveč tudi strovo meso vsiljujejo gospodinjam v nakup. Taki mesni izdelki, oziroma meso je dostikrat prav sumljivega izvora in kakovosti. Oblastem so znani primeri, da so mesarji za mal denar kupili meso bolne krave ali prašiča, ki ga gospodar sam ni maral doma porabiti. Samo po sebi je razumljivo, da meso tudi ni bilo pregledano po mesnem ogletniku. Oblastem so dalje znani primeri, da celo nekateri ljubljanski mesarji kupujejo meso bolne živine, da ga skrivaj lihotačijo čez mitnice v mesto, kjer ga nato predelajo v klobase in salame, nakar roma ta roba nazaj na deželo, zlasti v kraje, kjer so zaposlene večje skupine delavstva. Takšno ravnanje ni samo zoper zakon, marveč postavlja v veliko nevarnost tudi ljudsko zdravje.

Po čl. 27. zakona o živalskih kužnih boleznih kakor tudi po čl. 1. pravilnika za pregledovanje klovne živine in mesa mora biti vsaka žival pred zakolom in po njem pregledana po uradnem mesnem ogletniku, če je meso namenjeno za javno porabo. Govedo pa mora biti pregledano tudi v primeru, da je njegovo meso namenjeno samo za domačo porabo. Samo po sebi je razumljivo, da mora biti pregledano tudi meso živine, ki je bila zaklana v sili, ne glede na to, ali je meso namenjeno za javno ali domačo porabo. Če mesooglednik samo količkaj dvomi o kakovosti mesa za ljudsko hrano, mora po občini poklicati najbližjega živinozdravnika, da pregleda meso.

Kar pa se tiče krošnjaranja z mesom, je pa jasno, da je to prepovedano. Prenašanje in prevažanje mesa in mesnih izdelkov iz kraja v kraj, oziroma v občino spada pod nadzorstvo pristojnih mesooglednikov in občinskih oblasti. Veak, kdor hoče meso prenesti v drug kraj, mora dati vsak kos posebej pregledati, meso mora biti zato na vsakem kosu posebej žigosano. Bazen tega mora imeti vsak. Kdor meso prenaša, oziroma prevaža, posebno izkaznico, iz katere je razvidno, da je bila žival pred zakolom in po njem pregledana in da je meso

užitno za ljudsko hrano. Te izkaznice pa veljajo samo 48 ur. V kraju, kamor je meso namenjeno, prevzame izkaznico mesooglednik.

Govetje meso, ki je namenjeno za prevoz iz kraja v kraj, sme biti razsekano samo na velike kose; večja žival sme biti razsekana na štiri dele; manjša pa na dva dela. V manjših kosičih je prevažanje prepovedano. Izjema je dovoljena samo onim podjetjem, ki imajo posebne veterinarje za pregled, kakor so to mesne klavnice in izvozne klavnice.

Suhomesne izdelke mora posebej pregledati mesooglednik v kraju, kamor so namenjena v primeru, če so namenjeni večji skupini delavcev ali pa javna kuhinjami in podobnim ustanovam. Če so pa suhomesni izdelki namenjeni za trgovine, potem jih pa mora v trgovini od časa do časa pregledati mesooglednik. Trgovci pa morajo imeti vsak čas na razpolago izkaznico, iz katere je razvidno, odkod izvirajo izdelki.

Kdor se ne bo držal teh predpisov, bo kaznovan s Dva 50 kazni ali s 30 dni zapora. Vsako pošiljatev mesa in mesnih izdelkov pa, ki ne bo v skladu s temi določili, morajo pristojne oblasti zapleniti, uničiti, krivca pa naznaniti.

Trnovski prosvetni tabor

Zaradi smrti velikega narodnega buditelja naščoka dr. Jegliča so bile vse prireditve velikega prosvetnega tabora v Trnovem preložene na 10. in 11. julij. Takrat se vrne v vsem obsegu, kakor je to bilo zamišljeno za preteklo soboto in nedeljo. Smrt duhovnega velikana Jegliča je v slovenskem duhovnem ozračju pustila ogromno praznino. Izpolnimo jo s tem, da bomo Jegličeve oporoke, izgovorjeno na celjskem taboru, začeli izvrševati takoj z vsvo odločnostjo, poštrevovalnostjo in ljubeznijo, da nas ne bi po Jegliču napovedani veliki čas našel nepravilne, majhne in slabotne Prosvetni tabor v Trnovem naj bo signal za izvrševanje te oporoke!

Prozivamo naše fante, da pridejo v prav posebno velikem številu. Oni, ki še imate kroje, ponosno si jih nadenite! Srđ, s katerim nasprotniki slovenstva gledajo na kraj, nam je najboljšje poročilo, da so naši novi kroji primerne obleke za ono fanto, ki hočejo postati in biti nosilci srečne slovenske in katoliške prihodnosti. Drugi fante pridite v naši lepi narodni nosi ali pa v civilu, Praz

Nadaljevanje na predzadaji strani.

očala za daljnovidne in kratkovidne pse. Poizkusi v očali so pokazali, da se psi očal kmalu navadijo. Od kraja se tako veselo izboljšanje vida, da ekatjejo in norijo in pri tem potokčejo umetne svoje oči. A tem previdnejši so potem. Nek londonski strokovnjak je nedavno začel izdelovati očala za dirkalne konje, ki morajo pri svojih tekmah imeti oster vid. — No, ne bo dolgo, pa bodo nvedli še zelena očala za krave, da bodo žrle slamo za seno. Potem smo pa rešeni.

Konjako mamilo. V ameriških prerijah raste rastlina, zvana «koko». Konji, ki se pasejo tam v velikih čredah, strašno stikajo za to rastlino, ker je zanje pravo mamilo — nekako kakor tobak za ljudi. Konji, ki pogrešajo mamila, katero se nekoč okusili, so utrujeni, mešili in komaj dvigajo nožge. Po uživanju mamilne rastline so izredno živahni in veseli. Utrujenost pa nastopa vedno pogosteje in treba je konjem vedno več listja strupene rastline. Dogodi se, da pobegnejo živali, vajene mamila, več deset kilometrov od črede, da najdejo strupeno rastlino.

kov, Harunu Al-Rašidu. Pripovedoval mu je o njegovi pravicojlnosti in bistroumnosti, kako zna najbolj zamotane pravde na čudovito preprost način rešiti; med drugim mu je pripovedoval zgodbo o vrvarju, zgodbo o loncu z olivami, ki jih pozna vsak otrok, ki se jim je pa Said zelo čudil. »Naš gospod, vladar vernikov,« je nadaljeval trgovec, »naš gospod je čudovit mož. Če mislite, da spi kakor navadni preprosti ljudje, se zelo motite. Dve, tri ure spanja v jutranjem mraku mu popolnoma zadostujejo. Jaz to vem, kajti Mesur, njegov komornik, je moj bratranec in čeprav za molčati kot grob, kar zadeva skrivnosti njegovega gospoda, vendarle včasih kot dober sorodnik sem ter tja kaj namigne, če vidi, da bi utegnila koga radovednost umoriti. Ko torej drugi ljudje spe, se plazi kalif ponoči po bagdaskih cestah in redko pride teden, da se mu ne bi kaj čudnega pripetilo; kakor se namreč razvidi iz zgodbe o loncu z olivami, ki je resnična kot prerokova beseda, ne hodi okoli e stražo in na konju v vsem svojem sijaju in s sto bekljenosci, kar bi paš lahko storil, če bi hotel, ampak preoblečen zdaj kot trgovec zdaj kot mornar, potem zopet kot vojak ali mufti hodi okoli in gleda, ali je vse prav in v redu.

Zato pa tudi niso ljudje v nobenem drugem mestu tako vlučni do vsakega norca, na katerega nalete, kakor v Bagdadu; kajti morda je res umazan Arabec iz puščave, utegne pa biti tudi kalif in lesa je dovolj, da jih dobe vsi ljudje v Bagdadu in okolici po podplatih.

Tako je govoril trgovec in čeprav je Said sem ter tja bolesto kopnel po svojem očetu, je bil vendar vesel, da bo videl Bagdad in slavnega Harunu Al-Rašida.

Čez deset dni so dospeli v Bagdad in Said je strme občudoval krasoto tega mesta, ki je bilo vprav tedaj v svojem največjem sijaju. Trgovec ga je povabil v svojo hišo, kar je Said rad sprejel, zakaj zdaj šele, v tem vrvežu ljudi, se je domislil, da ne bo tukaj najbrž razen zraka in vode iz Tigrida in prenočišča na stopnicah kake mošeje ničesar dobiti zastoj.

Naslednjega dne, ko se je bil ravno oblekel in ugotovil, da se bo v tej krasni bojni opremi paš lahko pokazal na bagdaskih ulicah in da se bo marsikdo za njim ozrl, stopi trgovec v sobo. Opazujoč lepega mladeniča z navianim smehljajem si giadi brado in pravi: »Ze prav, mladi gospod! Toda kaj bo zdaj z Vami? Zdi se mi, da ste velik sanjač in da ne mislite na prihodnji dan; ali imate toliko denarja, da bi mogli živeti obleki, ki jo imate na sebi, primerno?«

»Ljubi gospod Kalum-Bek,« pravi mladenič v zadregi in zardi, »denarja seveda nimam, ali morda mi lahko vi kaj posodite, da bi mogel potovati domov; moj oče vam bo gotovo pošteno vrnil.«

»Tvoj oče, dečko?« vzklikne trgovec med glasnim smehom. »Sonce ti je najbrž možgane izpilo. Ali misliš, da ti kar tako verjamem vso pravljico, ki si mi jo v puščavi natvezel, da je tvoj oče bogat mož v Balsori in ti njegov edinec, da so te uspadli Arabci, da si živel v njihovi tolpi in to in ono. Ze takrat so me jezile tvoje predrzne laži in tvoja nesramnost. Vem, da so v Balsori vsi bogati ljudje trgovci, z vsemi sem že kupčeval in bi bil moral slišati o kakem Benezarju, tudi če bi imel le šesttisoč tomanov premoženja. Ali je torej laž, da si iz Balsore, ali pa je tvoj oče ubog nemanič, čigar pritepenemu mladiču me ni volja posoditi niti pare. In potem napad x

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

žaluje za svojim utemeljiteljem in prvim pokroviteljem
prezvišenim gospodom

nadškofom Dr. Antonom Bonaventuro

JEGLIČEM

Z očetovsko skrbnostjo je spremljal naš zavod od njegove ustanovitve do današnjega razvoja in se veselil njegove rasti in uspeha.

Njegovo ime bo ostalo z zlatimi črkami vklesano v zgodovini slovenskega zavarovalstva.

Z istim sunkom, s katerim pahamo s prestola veličastvo bože, pahamo v nič ves družinski red, vso moralo.

Med kupuje OROSLAV DOLENEC,
Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Rad bi našel kakrat treznega, zmernega, čistega in pravičnega človeka, ki bi tajil Boga in neumarjčnost duše; ... (La Bruyere.)

puščavi! Odkar je modri kalif Harun Al-Rašid zavaroval trgovske poti skozi puščavo, se ni še nikoli slišalo, da bi se bili roparji drznili karavano opliniti in celo ljudi v sužnost odvesti. Tudi bi se bilo moralo to razvedeti, toda na vsem svojem potovanju in tudi tukaj v Bagdadu, kjer se snidejo ljudje vseh dežel na svetu, se ni nič o tem govorilo. To je druga laž, ti mladi, nevarni človek!

Bled od jeze in nevolje je hotel Said malemu hudobnemu možu seči v besedo, toda ta je še bolj vpil in mahal z rokami. »In tretja laž, ti predrzni lažnivec, je zgodba o Selimovem taborišču. Njegovo ime je dobro znano vsem, ki so kdaj videli kakega Arabca, toda Selim je znan kot najstrašnejši in najkrutejši ropar in ti se drzneš pripovedovati, da si mu sina ubil in da te niso takoj na kose razsekali; celo tako brezmejno predrzen si, da pripoveduješ, kar je popolnoma neverjetno, da te je Selim branil proti svoji tolpi, te sprejel v svoj lastni šotor in te brez odkupnine odpustil, namesto da bi te bil obesil na prvo drevo, on, ki je popotnike pogosto obešal samo zato, da bi videl, kakšen obraz napravijo, kadar jih obesijo. O ti grdi lažnivec!

»Vendar ne morem nič drugega reči,« vzklikne mladenič, »kakor da je res to čista resnica, tako mi moje duše in prerokove brade!

»Kaj! Pri tvoji duši prisegaš?« vpije trgovec, »pri tvoji črni, lažnivi duši? Kdo naj ti verjame? In pri prerokovi bradi, ti, ki sam nimaš brade? Kdo naj ti zaupa?

»Seveda nimam nobene priče,« nadaljuje Said, »toda ali me niste našli zvezanega in v največji bedi?«

»To ni prav noben dokaz,« pravi oni, »oblečen si kot odlični ropar in lahko je mogoče, da si koga

napadel, ki je bil močnejši od tebe in ki te je premagal in zvezal.«

»Rad bi videl enega samega ali tudi dva,« odvrne Said, »ki bi me vrgla na tla in zvezala, če mi ne vržeta od zadaj zanke čez glavo. Vi v svojem bazarju kajpak ne veste, kaj premore en sam človek, če je izvežban v orožju. Toda Vi ste mi življenje rešili in hvaležen sem Vam. Kaj pa hočete zdaj z menoj početi? Če mi nečete pomagati, moram iti beračit; ne maram pa nikogar moje vrste prositi milosti; na halifa se obrnem.«

»Tako?« se smeje trgovec zaničljivo. »Na nikogar drugega se ne marate obrniti kakor na našega premilosiljivega gospoda? Imenitno beračite! Glej, glej! Pomislite pa, mladi, imenitni gospod, da gre pot h kalifu mimo mojega bratranca Mesurja in treba mi je reči samo eno besedo, da opozorim nadkomornika, kako izvrstno znate lagati. — Toda smiliš se mi, Said, ko si tako mlad. Lahko se poboljšaš in postaneš kaj prida. Sprejeti te hočem v svojo trgovino na bazarju, tam mi boš služil leto dni in če ne boš hotel po preteku tega leta več pri meni ostati, te izplačam in potem lahko greš, kamor hočeš, v Alepo ali Medino, v Stambul ali Baisore, magari k nevernikom. Do poldne si lahko premišliš; če pristaneš, dobro, če ne, ti zaračunam, kakor je prav, stroške za pot, ki sem jih imel s teboj, in sedež na velblodu, se plačam s tvojo obleko in z vsem, kar imaš, in te vržem na cesto; potem lahko beračiš pri kalifu ali pri muftiju, pri mošiji ali na bazarju.«

Jekleni mošje so prvi čudež moderne tehnike. Na londonski razstavi leta 1893 je bil videti strojni **Bover**, ki jebral časopise in če si ga vprašal, koliko je ura, je povedal pravi čas. Znotraj je imel gramofonske plošče, ki so se na vprašanje same sprožile. Namesto možganov pa je imel jekleni človek sila umetno sestavljen elektro-magnetni aparat. — V Čikago so pred leti razkazovali drugega jeklena, ki je odgovarjal na več vprašanj, znal sečeti, stati, hoditi, pometati, zabijati žebelje in podobno. Kar pa ga je najbolj proslavilo, je, da je svojega gospodarja - inženirja ubil. Med popravilo je padla njegova jeklena pest s tako silo na inženirjevo glavo, da se je zgrudil mrtev. — V Čikago so končno kazali »čudo vseh čudov: jeklenega moža, ki je živel vsaj tako, da se je prosto gibal, trestel, privzdigoval, jedel je in kadil, govoril in se omeškal. Seve ni bil nič drugega kot tehnična igračka in njegovo »življenje« samo umetno prigoljufano potomo elektrike, gramofonov i. dr.

V vsako hišo Domoljubal

vsi pa se uvrstite v spreved, ki bo šel v nedeljo skozi Ljubljano. Zato pazite na to, da morate biti že o bosnih zjutraj ne sbrališću v Pražakovi ulici. Pozivamo naše može, da smatrajo nedeljski prosvetni tabor za svojo dolžnost, ki jo morajo izvršiti. Pozivamo naša dekleta, da v nedeljo polnoštevilno prisostvujejo taboru in dobe na njem novega peleta za delo prihodnjih dni. Pozivamo naše žene, da ne izostanejo, ko gre za manifestacijo za one vzore, ki so prav žensstvu posebno sveti in dragi Narodne noče! Niti ona naj ne ostane doma! Kolesarji! Okrasite svoja kolesa in vadite se v počasni vožnji, v kakršni bodele vozili v sprevedu! Konjarniki! Ali ste pripravljeni? Pazite, da bodo konji za tlak pravilno podkovani, da se ne zgodi nesreča! Okrašeni vozovili! Z mnogih strani ste nam jih prijavili! Pridite pa še drugi, ki se niste prijavili!

V nedeljo vsi v Trnovi! Navdušimo se za Jegličeva načela!

Spreved:

V soboto 10. julija ob 8 zvečer podoknica botrici in botru, Ob pol 9 gledališka predstava: Zlatorog.

V nedeljo 11. julija ob 8 zjutraj zbiranje za jubilejni spreved v Cigaletovi in Pražakovi ulici t. j. ob in za sodnijo. Nato spreved skozi mesto. Ob 10 na vrtu Prosvetnega doma v Trnovem sprejem pokrovitelja bana dr. Natlačena, botra in botrice, nato blagoslovitev novega trnovskega prapora, sv. maša in kratek cerkveni nagovor. Po sv. maši prosvetni tabor. Popoldne ob dveh bodo pred trnovsko cerkvijo izvedli fantje vstehvanjec. Popoldne ob pol 4 javna telovadba na vrtu Prosvetnega doma, Nato pa veselica.

Jubilejni znaki. Vsak udeleženeec naj si na zbirališčih za spreved nabavi jubilejni znak. Brez znaka bo vstop h prireditvam tabora zabranjen.

Kaj bomo delali

Poljedelstvo. Najvažnejše delo, ki pride sedaj na vrsto, bo žetev, ki mora biti vedno pravočasna, to se pravi ne prezgodnja, prav tako pa tudi ne prepozna. Zrnje zgodaj požetega žita se zelo močno osuši; če pa z žetvijo predolgo čakamo, se prezrelo žito rado osiplje. Najbolje je pač, da požanjemo žito takrat, ko se nahaja v popolni zrelosti; ako upognemo tako zrno na nohtu, je že toliko trdo, da se ne prelomi več. To je najboljšje in najzanesljivejše znamenje popolne zrelosti. — Kdor ima večje površine žita in se boji, da isto ne bi prezorelo, napravi najbolje, da začne z žetvijo malo prej, in sicer takrat, ko je zrnje v rumeni zrelosti. Kaj je sedaj že popolnoma razvita, barva zrna pa je lepo rumena; dotok sokov iz listov je že v glavnem prenehal in zrno se ne more več debeliti. Če zrnje prezori in postane trdo, tedaj celo ob lepem vremenu pri žetvi čisto izpada. Večkrat nastopi pred žetvijo deževje ali pa nevihta, in tedaj se izgubi mnogo zrnja že na polju. Tudi lepo barvo izgubi zrnje, ako se povorno premoči in zopet posuši. Nekatera žita zorijo zelo enakomerno in za tako je mnogo lažje določiti pravi čas žetve, kot pa za ona, ki zorijo neenakomerno. Če smo zemljišče dobro pripravili, gnoj enakomerno raztrosili in sejali poleg tega še s sejalnimi strojem, bo zaradi tega tudi zorenje precej enakomerno; pri ročni sevlji pa pridejo zrna v različne globine. Zaradi takega načina setve nastane znatna škoda in tudi pridelek žita je znatno manjši. Žetev se vrši na več načinov. Pri nas žanjejo še sedaj največ s srpom. Kjer je žito poleglo in je prezrelo, je ta način žetve res najboljši, ker se izgubi najmanj zrnja; sicer pa je zelo zamuden in drag. Delo gre počasi izpod rok. S koso opravimo to delo mnogo hitreje; biti pa mora opremljena za nastonom, da pokošeno žito lepše pada in da ga lažje večemo. V ravninah, kjer gojijo več žita, so posebno prikladni kosični stroji. Posameznik ga je težko nabavi, pač pa je to naloga raznih združenj. Delo opravljajo zelo hitro.

Travnistvo. Močvirne travnike pokosimo takoj, ko so se osušili, da bo seno dobro vsaj za steljo, če že ne za krmo. Tudi nekatere vrste travniškega pleveča zatiramo ob tem času. Če imamo na razpolago kompost, ga raztresemo na travnike in pašnike. Njegovega dobrega učinka ni pripisovati leloko gnojenju, kakor veliki vsebini koristnih bakterij, katere povzročajo, da se hranilne snovi, katere so drugače za rastline nesprejemljive, pretvorijo v tako obliko, da so rastlinam in koreninam lahko dostopne. Kot gnojilo učinkuje hitro, kajti gnojilne snovi so v njem že pripravljene kot

Dne 14. julija 1937 je zaključni dan Solea tekmovanja!

Napišite na dopisnico ali v pisno, obširno ali na kratko, resno ali šaljivo, v verzih ali v prozi, zakaj lahko priporočate enostavno, toda sigurno učinkujočo Solea-kožno nego dobremu prijatelju ali dobri prijateljici. Dopisnico pošljite na Tvorcnice Zlatorog, oddelek Solea, Maribor.

10.000.- Din. — nagrad!

Rečitev prav lahko dobite, če sami uporabljate odlično, penete se, prijetno dišečo Solea milo z aktivnim lecitinom in Solea kremo s kolesterinom, ki krepi kožo. Za sogeno kopel, za plažo in morje, za gore, za šport in potovanje, za gospodinjstvo in suh zrak. Vedno ohrani Solea kožo mlado in elastično.

rastlinska hrana. Pri nas je malokdo gnoji pašnike. Od zanemarjenih, negojenih pašnikov sploh ni pričakovati, da bi se živina na njih prehranjevala, lepo razvijala, stopnjevala mlečnost in kaj žele debelela. Kompost moramo po pašnikih enakomerno in ne predebelo raztrositi. Priporočljivo je večkratno gnojenje v letu; gnoji se v zgodnji spomladni meseca marca in poleti meseca julija. Posebno hvalično so pašniki za poletno gnojenje s kompostom. Tudi deževni dnevi meseca avgusta naj se uporabijo za te svrhe. Na tako gnojnih pašnikih se razvije novo rastlinsko življenje in živina je na jesen preskrbljena z dobro, na hranilnih snoveh bogato in okusno krmo. Pašniki postanejo zopet lepo zeleni, kakor meseca maja. Seveda je vse to odvisno od kakovosti komposta, ki ga imamo na razpolago.

Živinoreja. Gnoj izvahnjamo sproti iz hleva in čistimo odvodne kanale, da se ne zadržuje gnojnice, ki razširja močen smrad. Odprijamo ventilatorje v hlevu. Prašiče puščajmo čim več v tekalnišče. Dobro je napraviti bazen za vodo, da se svinje kopljejo in hladijo. Tekalnišče je treba vsak dan čistiti.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne pač prije **vnovčim** najkulnatneje po najvišji cen-takoj v gotovini.

Al. Planinšek - Ljubljana

Beethovnova ul. 14./I. Telefon 35-10.

in Duhovne vaje v Domu Device Mogočne bodo za meštanske gospe od 10. do 14. julija. Za učiteljice in uradnice od 15. do 19. julija. Začetek prvi dan ob 6. zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. — Oskrbnina znaša 100 Din. Prijavite se na: Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

Prehlic! Podpisana Ivana Cankar preklicujem vse šaljivo besede, ki sem jih govorila proti gospodu Jožetu Jeraju. Devke, 20. junija 1937. Ivana Cankar.

Vsem bralcem Domoljuba priporoča trdica

F. I. Goričar, Ljubljana

svoji dve trgovini na Sv. Petra c.

in sicer na št. 30 ima veliko specialno zalogo moškega in damskega perila in opreme za neveste, na št. 29 pa ima veliko zalogo štofov za moške in ženske obleke, vse vrste gladke in rožaste svile, krepe, uskokene, delene in krasne vzorce za kmečke obleke.

Na zalogi stalno velika izbira izgotovljenih ženskih in otroških oblek, bluz, kril i. t. d.

Pri nakupu dobite na vsakih 100.— din lep roček, ako se sklicujete na ta inserat.

V vsako hišo Domoljuba!

Za stavbno dobo 1937

Vam nudi železnina

Fr. STUPICA, Ljubljana

Gospodstva cesta 1

ves potrebni

gradbeni materijal

Trboveljski cement, betonsko in drugo železo, pločevino, trseje za stropne, krovno lepenko, lesni cement, okovje za stavbe in pohištvo, orodje, štedilnike, pumpe, cevi, kopalno banje, klozete, vodovodne školjke, armature itd. Velika zaloga kuhinjske posode.

Nakup starega železa in vseh drugih kovin. Prodaja razstreljiv, rakot in ostalih pirotehničnih sredstev, tebelarskih potrebščin itd.

Poskusite!

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali sva prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali učejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in sarobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Prodaja takoj malo posestvo (kajža v Pozirnu št. 11, obč. Selca, okraj Škofja Loka. Hiša, hlev, klot, pod — pod eno streho. Vodevod v hiši. Zemljišča 90.000 m². — Več se izve pri Franc Vrhuncu, kavarna v Škofji Loki.

Z mizarstva vajenca kmetijskih starišev sprejemem. Gerden Nace, strojno mizarstvo, Stična, kolodvor.

Kavo hiša tik Ljubljane, pripravno za trgovino ali obrt prodam. — Naslov v upravi Domoljuba pod št. 10749.

Dehke za pomoč gospodinjji sprejemem. Lampetova ul. 18, Ljubljana.

Lepo urejeno posestvo z njivami, gozdom in vinogradom oddam v celoti ali delno v najem proti posojilu Din 1500 do 5000 gotovine. Naslov v upravi pod št. 10662.

Majevja iskan za večje posestvo z nekaj kavejci. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 10498.

Hiša z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje je na prodaj, event. tudi na hranilne knjižice v Lancovem pri Radovljici. Vprašati pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Zeravljina zeljica arnika cvetja, lipovo cvetje, bezgovo cvetje, podleskovo seme, čemurjevo lubje itd., kupujem v vsakih množinah in plačam najvišje dnevne cene. Pošljite ponudbe z vzorci na Ed. Pišler, Vrhnlka — Dravska banovina.

Mnogo ceneje in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14

Kupim posestvo na Gorenjskem za ca. 20.000 Din v gotovini. Terezija Rezman, Beinek 26, p. Moravče.

Pastirja 14 let starega, sprejemem takoj. Trojanšek Anton, Dobeno 7 pri Mengšu.

Dehke, pošteno, pridno hiša, za vsa dela na kmetiji sprejemem. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Stainot« št. 10350.

Vajenca za kovaško obrt, z vso oskrbo, od poštenih starišev sprejme. — I. Pretnar, kovač, Zarezna, p. Žirovnica, Gorenjska.

Posestvo v Temenški dolini, obstoječe iz njiv, travnikov in gozda ugodno na prodaj. Pri hiši je 4 m visok betoniran slap a vodno strugo v dolžini 500 m iz betona, pripraven tudi za turbino. Poizve se pri Jože Klemenčiču, posestniku, Cagošče št. 7, p. Št. Vid pri Stični.

Prodaj ležati gepelj, malo rabljen, po nizki ceni. — Franc Proi, posestnik, Pevno št. 8, p. Škofja Loka.

Vajenca za kovaško obrt sprejemem. Ludvik Zaželi, kovač, Stična, kolodvor.

Kmečko dekle, staro 16 let daje se sprejme z avgustom. Dev. Marija v Polju št. 9 pri Ljubli.

Fant star 14 let, brez starišev, se želi izučiti v ključavničarstvu. — Poizve se pri Šeškar France, Kostanjevica 1.

Hišica za vsa kmečka dela sprejemem. Dravlje 41.

Jabotnik ali hruško vec. — Ako vam bode pijača za domačo uporabo primanjkovalo, naročite še danes stvarino »JABLUS« iz katere naredite izvrsten sadjevec tudi brez naravnega sadjeva. S povzetjem stane za 50 litrov 35:50, 75 l 48:50, 100 l 64:—, 150 l 89:50 Din. Stotine pohvalnih pism. — Glav. zastopstvo Franc Renier, Podžetrek.

Vajenca krepkega, kmetijskih starišev, za mizarstvo obrt takoj sprejemem z vso oskrbo. Černe Avgust, Zg. Šiška 122, Ljubljana

Hišica za kmečka dela, sprejemem takoj. Zgor. Šiška 29.

Vajenca za soboslikarstvo sprejemem z oskrbo. Čehovin, Primskovo, Kraaj

Kmečko posestvo v predmestju Ljubljane (redi se 15 goved), oddam ekonomu ali poštenu družini. Ponudbe pod »Kmetovalce« na upr. Domoljuba 10474.

STRAŠNO BOLNE NOGE

Olajšanje v 1 minuti

Pomočite svoje izmučene noge v topli kopeli, vitalizirano s prgiščem Saltrat Rodella. To učinkovita sol osvoboditi mučnega milih kislinskih mehurčkov ki prodre v bolno kožno tkivo, omebljuje trdo kožo, zmehča oteklino in odpravi bolečino. Kurja oteča postanejo že po eni kopeli tako mehka da jih kmalu lahko s prstom odstranite. Nebarvita in še danes Saltrat Rodell v najboljših lekarnah ali parfumerijah. To je edina pol po kateri se boste za vedno rešili bolečin v nogah. Klupah je zajamčen.

BRINJE prvovratno biago po znižani ceni dokler še na zalogi, dobite pri trditki **FRAN POGACNIK d. s. o. z., LJUBLJANA** Tyrševa (Dunajska) cesta št. 83. — Javna skladišča »Zakaj si pa opustil znanje z učiteljico?« »Kadarkoli sem se je malo zakasnili, mi jo naročala, da moram prinesiti od matere pisano opravičilo.«

Hranil. vloge

prodaste najbolje potom moje oblastveno dovoljeno pisarno. — Tako, kajna gotovina. — **RUDOLF ZORR**, Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-19

»Zakaj pa je Antič zapri?« — »Zato, ker je hotel odpreti prodajalno.« — »I, zato pa vendar ne more biti kaznovan?« — »Pač, pač, odpreti je hotel namreč ob dveh ponočih.«

Vrednostne papirje

Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10. Telefon 37-52

Natakar: »Vaš sin daje višje naspitine kot vi.« »Da, verjamem, on ima bogatega očeta, ja pa ne.«

Subc gobc, rdečo deteljo, ajdo in repno seme

kupuje po najvišji ceni Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska c. 5

On: »Cele pol ure sta s sosedo govorili na pragu.«

Ona: »Seveda, ker ni imela časa, da bi bila stopila notri.«

Prehlic. Podpisana Jera Jelenc, trgovka v Burkovi, kovašica, preklicujem žaljivo besedo, ki smo jih govorili v moji hiši o g. Angeli Rant in Franciški Tomšič iz Bukovščice.

Jera Jelenc, Bukovščica.

V VSAKO KATOLIŠKO RIŠO SPADA KATOLIŠKI ČASOPISI!

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Novc vloge vsa k č a s razpoložljive

obrestuje po 4%, proti odgovedi po 5%

»Domoljuba« stane 36 Din za celo leto, za inozemstva 60 Din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inštrate in reklamacije pa sprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čelč